

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

Azərbaycan
Respublikasının
Elm və Təhsil
Nazirliyinin orqanı

2 avqust 2025-ci il

№28 (9134)

www.muallim.edu.az

muallim@media.edu.az

1 Avqust - Azərbaycan Əlifbası və Azərbaycan Dili Günüdür

Öz dilini bilməyən, öz dilini sevməyən adam öz tarixini yaxşı bilə bilməz

Heydər ƏLİYEV, Ümummilli Lider

Məktəbdə ana dili və ədəbiyyatın tədrisi formaları və metodlarını daim təkmilləşdirmək, uşaqlarda sözə, obrazlı təfəkkürə məhəbbət hissi aşılamaq, onları mədəniyyət nailiyyətləri ilə, dünya və Azərbaycan poeziyası və nəsr, klassiklərinin yaradıcılığı ilə, ədəbiyyatın qızıl fonduna daxil olmuş görkəmli əsərlərlə tanış etmək lazımdır. Ana dilini, doğma xalqın ədəbiyyatını, mədəniyyətini dərinləndirən bilmiş adam üçün zəruri keyfiyyətdir. Bir var ki, Azərbaycan dilində oxuyursan, bir də var ki, dilin incəliklərini bilirən, Azərbaycan dilində yüksək səviyyəli söz deyə bilirən, fikrini ifadə edə bilirən, nitq edə bilirən.

Öz dilini bilməyən, öz dilini sevməyən adam öz tarixini yaxşı bilə bilməz. Biz öz dilimizin hörmətini qaldırmalıyıq. Ona görə ki, bizim dilə hörmət edilsin, dilimizi öyrənsinlər, mənimsəsinlər. Mən əminəm ki, başqa ölkələrdə də bizim dilimiz nə qədər geniş yayılsa, öyrənilsə, Azərbaycanın ədəbiyyatını, mədəniyyətini ana dilimizdə oxuyanlar, öyrənənlər respublikamızın necə zəngin mədəniyyətə, ədəbiyyata, mədəniyyətə malik olduğunu dərk edəcəklər. Ədəbiyyatımızı bilmək lazımdır. Ədəbiyyatını bilməyən adam dilini yaxşı bilməyəcəkdir. Ədəbiyyatı bilməyən adam yüksək mədəni səviyyəyə çatma bilməyəcəkdir. Mən bu məsələ ilə əlaqədar öz fikirlərimi sizə çatdırıram və güman edirəm ki, bu tövsiyələrimi unutmayacaqsınız.

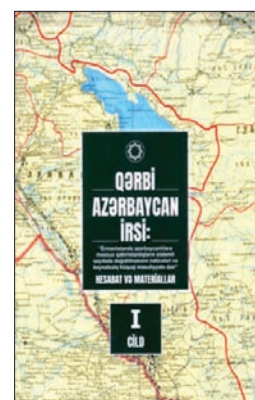
Tələbələr arasında Avropa Universitetləri Futzal Çempionatının qalibi olan komanda ilə görüş keçirilib

Bax səh.3

Erməni vandalizminin tarixi şahidləri

İndi Ermənistan adlanan ərazi Azərbaycanın tarixi əraziləri olmaqla yanaşı, Azərbaycan türklərinin tarixi-etnik torpaqları olmuşdur. Ermənilər bu əraziyə kütləvi surətdə 1828-ci il Türkmənçay müqaviləsindən sonra köçürülüb, ruslara arxalanaraq ərazinin köklü sakinləri olan Azərbaycan türklərini sıxışdırmağa, tarixi-etnik vətənlərindən deportasiya etməyə başlamışlar.

Ardı səh.5

“Azərbaycan müəllimi” qəzetinin əməkdaşı “Fərdi jurnalist müsabiqəsi”nin qalibi olub

“Azərbaycan müəllimi” qəzetinin baş redaktorunun müavini Çingiz Səfərlı Medianın İnkişafı Agentliyinin keçirdiyi “Fərdi jurnalist müsabiqəsi”nin qalibi seçilib. “Azərbaycan müəllimi” xəbər verir ki, Ç.Səfərlının “Niyə illərlə ingilis dili dərsi keçir, amma danışıq bilmirik? - Əcnəbi müəllimlə MÜSAHİBƏ” adlı yazısı “Ən yaxşı müsahibə” nominasiyası üzrə yer tutub. Həmkarımızı təbrik edir, yeni-yeni uğurlar arzulayırıq!

Dövlət Proqramına
qəbulda dair ilkin
siyahı müəyyən olunub

Bax səh.3

İnklüziv təhsil meridianı

İnklüzivlik nədir?

Bax səh.6

Peşə təhsilini bitirmədən iş təklifi aldı

“İnsan üçün fərqi yoxdur universitet bitirib, yoxsa orta ixtisas və ya peşə təhsili müəssisəsinin məzunu olub. Bu gün hər insandan qabiliyyət, bacarıq və səriştə tələb edilir. Ona görə insanlar bacarıq əldə etməyə çalışmalıdırlar. Bunun ən doğru yollarından biri peşə təhsili almaqdır”.

Bax səh.7

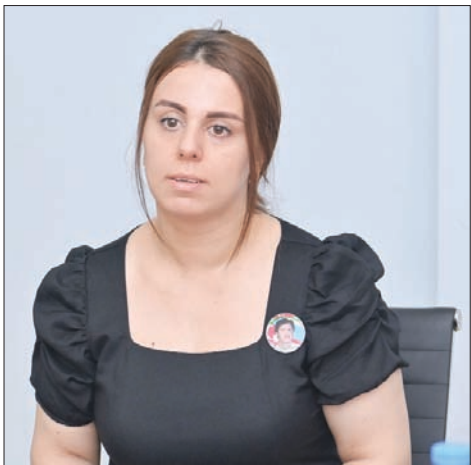
Məktəblilərimiz Beynəlxalq Biologiya Olimpiadasında uğur qazanıblar

20-27 iyul tarixlərində Filippin Respublikasının Keson şəhərində keçirilən 36-cı Beynəlxalq Biologiya Olimpiadasında məktəblilərimiz uğurla çıxış ediblər. 78 ölkənin iştirak etdiyi yarışda milli komandamız 1 bürünc medal və 1 həvəsləndirici mükafat qazanıb. Olimpiadada Bakı şəhəri 274 nömrəli tam orta məktəbin XI sinif şagirdi Əhməd Əhmədli bürünc medala, Bakı şəhəri Kimya-biologiya təmayüllü Respublika liseyinin XI sinif şagirdi Məmmədmin Səlimli isə həvəsləndirici mükafata layiq görüldü.

Həssas yanaşma, vətəndaş məmnunluğu

Elm və təhsil naziri Oğuzda vətəndaşları qəbul edib

İyulun 29-da elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev Oğuz şəhərində vətəndaş qəbulu keçirib.

Qəbulda Oğuz, Şəki, Qax, Zaqatala, Balakən və Qəbələ sakinləri iştirak ediblər.

Qəbuldan əvvəl Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsi ziyarət edilib, önünə gül dəstələri düzülüb.

Qəbul zamanı vətəndaşlar müəllimlərin işə

qəbulu, tələbə köçürülməsi, xarici təhsil sənədlərinin tanınması və digər məsələlərlə bağlı müraciətlər ediblər.

Elm və təhsil naziri qəbula yazılmış vətəndaşları dinləyib, müraciətlərin operativ şəkildə araşdırılması, qaldırılan məsələlərin qanunvericiliyə uyğun həlli istiqamətində nazirliyin aidiyyəti qurumlarının rəhbərlərinə tapşırıqlar verib.

Elm və təhsil naziri İsmayılıda vətəndaşları qəbul edəcək

Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev 28 avqust tarixində İsmayılı şəhərində vətəndaşları qəbul edəcək.

Qəbulda İsmayılı, Ağsu, Şamaxı və Qobustan sakinləri iştirak edə bilərlər.

Adları çəkilən şəhər və rayonların sakinləri 18 avqust (saat 18:00-dək) tarixinədək Elm və Təhsil Nazirliyinin Çağrı Mərkəzinin 146-2 və 146-6 nömrəli telefonlarına (yalnız

iş günləri və saatları ərzində) zəng etməklə qəbula yazıla bilərlər. Bununla yanaşı, nazirliyin rəsmi saytının https://edu.gov.az/az/contact_us bölməsinə elektron formada və ya +99451 206-78-48 nömrəsinə “WhatsApp” vasitəsilə müraciət göndərmək mümkündür.

Nəzərinizə çatdırırıq ki, qəbulda iştirak üçün qeydiyyat mütləqdir.

700 bal toplayan abituriyentlər

“Sevinirəm ki, valideynlərimin, müəllimlərimin gözləntilərini doğrulda bildim”

“Nəticələr açıqlananda ilk olaraq telefonuma mesaj gəldi, daha sonra xəbər saytlarında 700 bal topladığımı oxudum. Əslində, bu nəticəni gözləyirdim, çünki imtahanıdan sonra bütün sualları yoxlamışdım. Sadəcə situasiya tipli suallarda nə qədər bal veriləcəyinə əmin deyildim. Maksimum bal topladığımı gördüm. Çox sevincliyəm. Ona görə sevinirəm ki, valideynlərimin, müəllimlərimin gözləntilərini doğrulda bildim”.

Bunu “Azərbaycan müəllimi”-nə açıqlamasında Bakı şəhəri

272 nömrəli tam orta məktəbin məzunı Sona Nurməmmədli deyib.

O bildirib ki, imtahana hazırlıq böyük zəhmət tələb edir. Hazırlıq prosesində mənim üçün ən çətin vaxtı düzgün bölüşdürmək idi:

“Vaxtı elə bölüşdürmək lazımdır ki, bütün fənlərə ən yaxşı şəkildə hazırlaş biləsən. İstirahətə çox az vaxt ayıra bildirdim. Amma nailiyyət də zəhmətsiz mümkün deyil. Düşünürəm ki, əziyyət çəkən hər bir abituriyent onun bəhrəsini görür.

Təhsilimi vətənimdə davam etdirmək istəyirəm. Məqsədim Azərbaycan Tibb Universitetinin Tibb fakültəsində təhsil almaqdır. Sonda cəmiyyətə, insanlara faydalı bir kadr olmaq istəyirəm”.

Ölkə birincisi:

“Mobil telefonum olmayıb”

“Qəbul imtahanındakı mənim mobil telefonum olmayıb. Fikirləşmişəm ki, bu, fikrimi dərslərdən yayındırır. İmtahana hazırlıq zamanı da telefonun istifadəyə ehtiyac duymurdum. Lazım olan vaxtlarda isə valideynlərimin telefonundan istifadə edirdim. Amma imtahanıdan sonra düşündüm ki, artıq telefonun istifadə edə bilərəm”.

Bunu “Azərbaycan müəllimi”-nə iyulun 13-də IV ixtisas qrupu üzrə keçirilmiş imtahanın nəticələrinə əsasən ölkə birincisi olan Şəki rayonu Orta Zəyzid kənd 1 nömrəli tam orta məktəbin məzununu Abdulsəmədi Orxan deyib.

Orxan imtahanın birinci mərhələsində 300, iyulun 13-də keçirilmiş imtahanda 400 bal topladı.

yıb. Lakin IV qrup üzrə keçirilmiş ilk cəhd imtahanında ümumilikdə 693,5 bal toplayıb: “Birinci imtahanı verdikdən sonra ikinci dəfə də özümü sınağa qərar verdim, ancaq imtahanlar arasındakı dövrdə ciddi hazırlaşmadım, yalnız təkrarlar edirdim. Bu nəticəni də toplayacağımı gözləyirdim. Çünki im-

tahandan sonra cavabları yoxladıqda balımın elə bu qədər olacağını öyrəndik”.

Ölkə birincisi deyir ki, imtahanın cavablarının açıqlandığını eşitsə də, sistem yükləndiyindən nəticəni özü dərhal öyrənmə bil-məyib:

“Müəllimim xəbər saytında verilən məlumatda görüb ki, yüksək bal toplayanların adları arasında mənim də adım var. Həmin səhifənin ekran görüntüsünü çəkərək mənə göndərdi”.

Orxan bildirir ki, Azərbaycan Tibb Universitetində “Müalicə işi” ixtisası üzrə təhsil alacaq:

“Həkim olmaq mənim uşaqlıq arzumdur. Bu peşə sahiblərinə qibtə edirdim. Şərəfli peşədir, artıq özüm də o peşənin sahibi olacağam”.

ATU-nun gələcək tələbəsi əlavə edir ki, gələcəkdə rezidentura təhsilini xaricdə davam etdirməyi planlaşdırır.

İlhamə İSABALAYEVA

Bərpa olunan enerji üzrə yeni emalatxanalar istifadəyə verilib

Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev açılış mərasimində iştirak edib

■ “Şuşa şəhərində yerləşən Peşə Dövlət Təhsil Mərkəzinin ilkin mərhələdə təmiri nəzərdə tutulur və bu mərkəzin 2026-cı ilin sentyabr ayından Qarabağ Universiteti nəzdində istifadəyə verilməsi planlaşdırılır. Füzuli Peşə Liseyinin isə ikinci mərhələdə – 2027-ci ildən etibarən fəaliyyətə başlaması gözlənilir. Digər rayonlarda, xüsusilə sənaye potensialı yüksək olan Ağdam şəhərində peşə təhsil mərkəzlərinin yaradılması istiqamətində layihələndirmə işləri-nə artıq start verilib. Bu təşəbbüs işğaldan azad olunmuş ərazilərə qayıdan vətəndaşların müvafiq peşə bacarıqları ilə təmin olunmasına və onların məşğulluğunun dəstəklənməsinə xidmət edəcək”.

■ “Peşə təhsili Azərbaycan təhsil sistemində vacib yerlərdən birini tutmalıdır, lakin hazırda bu sahədə gözləntilərlə mövcud realiti arasında fərq var. Ümumi göstəricilərə görə, ölkədə il ərzində təxminən 150 min nəfər orta təhsilini başa vurur. Bu məzunların təxminən 60 minə yaxını ali məktəbə qəbul olur. Peşə təhsili alanların sayı isə hazırda təxminən 30 min nəfərdir. Bu rəqəm cari ilin deyil, əvvəlki illərdə də qəbul olan tələbələrə əhatə edir. Halbuki orta təhsil səviyyəsini başa vuran 100 mindən artıq insan potensial olaraq peşə təhsili almaq imkanı əldə edə bilər. Bu baxımdan peşə təhsilinin inkişafı həm məşğulluq, həm də iqtisadiyyatın real sektorları üçün vacib resursdur.

■ Peşə təhsili deyərək tək-cə ənənəvi texniki məktəblər deyil, həm də subbakkalavr səviyyəsində ali peşə təhsili proqramları da nəzərdə tutulur. Bu sahənin inkişaf etdirilməsi üçün ölkədə geniş potensial var. Statistikaya əsasən, əhalinin bir hissəsinin formal peşə və ya ixtisası yoxdur. Bir çox insan ixtisasını qeyri-rəsmi şəkildə, ənənəvi üsullarla və ya praktiki təcrübə yolu ilə əldə edib. Bu səbəbdən peşə təhsilinin cəlbediciliyinin artırılması, müasir əmək bazarına uyğunlaşdırılması və daha çevik modellərlə təşkil vacibdir. Beləliklə, həm gənclər, həm də peşə dəyişmək istəyənlər üçün peşə təhsili real bir seçimə çevrilə bilər”.

İyulun 30-da Texnika və Texnologiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzində “Bərpa olunan enerji qurğu və avadanlıqlarının istismarı” üzrə yeni emalatxanaların və Mükəmməllik Mərkəzinin açılış mərasimi keçirilib.

Tədbir Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin təşkilatçılığı, bp şirkəti və tərəfdaşlarının maliyyə dəstəyi, “WorldSkills Azərbaycan” İctimai Birliyinin icrası ilə həyata keçirilən layihə çərçivəsində baş tutub.

Layihənin əsas məqsədi peşə təhsili müəssisələrində bərpa olunan enerji texnologiyaları üzrə təlim imkanlarını genişləndirmək, tələbələrin müasir praktik bacarıqlara yiyələnməsini təmin etmək və ölkədə yaşıl enerji sektorunun inkişafına töhfə verməkdir.

Açılış mərasimində elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev, bp şirkətinin Xəzər regionunda kommunikasiya və xarici əlaqələr üzrə vitse-prezidenti Bəxtiyar Aslanbəyli, Energetika Nazirliyi yanında Bərpa Olunan Enerji Menbələri Dövlət Agentliyinin direktoru Cavid Abdullayev və digər qonaqlar iştirak ediblər.

Açılış mərasimində çıxış edən elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev bildirib ki, peşə təhsili sahəsinin inkişaf etdirilməsi üçün ölkədə geniş potensial var. Statistikaya əsasən, əhalinin bir hissəsinin formal peşə və ya ixtisası yoxdur. Bir çox insan ixtisasını qeyri-rəsmi şəkildə, ənənəvi üsullarla və ya praktiki təcrübə yolu ilə əldə edib. Bu səbəbdən peşə təhsilinin cəlbediciliyinin artırılması, müasir əmək bazarına uyğunlaşdırılması və daha çevik modellərlə təşkil vacibdir. Beləliklə, həm gənclər, həm də peşə dəyişmək istəyənlər üçün peşə təhsili real bir seçimə çevrilə bilər.

Çıxış edən bp şirkətinin Xəzər regionunda kommunikasiya və xarici

əlaqələr üzrə vitse-prezidenti Bəxtiyar Aslanbəyli öz növbəsində təmsil etdiyi qurumun həyata keçirdiyi sosial layihələrin əhəmiyyətli hissəsinin təhsil sahəsi ilə bağlı olduğunu diqqətə çatdırıb.

Energetika Nazirliyi yanında Bərpa Olunan Enerji Menbələri Dövlət Agentliyinin direktoru Cavid Abdullayev isə çıxışında bildirib ki, bərpa olunan enerji sahəsində həm elmi, həm də texnoloji baxımdan qabaqcıl və gələcəyə hesablanmış yanaşmalar tətbiq olunur. Direktor bildirib ki, bu yanaşma gələcək fəaliyyətin əsas sütunlarından birini təşkil edəcək. Bu baxımdan yerli mütəxəssislərin hazırlanması strateji əhəmiyyət kəsb edir.

Daha sonra qonaqlar emalatxanalar və mərkəzdə yaradılmış şəraitlə tanış olublar.

Qonaqlara məlumat verilib ki, yeni yaradılmış emalatxanalar günəş və külək enerjisi sistemləri, hibrid enerji qurğuları, simulyasiya proqramları, SCADA hava stansiyası, günəş enerjisi simulyatoru, elektrikli avtomobil şarj cihazları və digər müasir avadanlıqlarla təchiz olunub, tələbə və təhsilverənlərə real sənərlər əsasında praktiki öyrənmə imkanları yaradır.

Layihə çərçivəsində həmçinin “İqlim dəyişiklikləri və ətraf mühit” adlı yeni tədris modulu hazırlanıb.

Qeyd edək ki, layihə bp və onun tərəfdaşları — SOCAR, TPAO, LU-KOIL, SGC, NICO, MOL, INPEX, ExxonMobil, ITOCHU, ONGC Vi-desh, Eni, MVM və TotalEnergies-in dəstəyi ilə həyata keçirilib.

Tələbələr arasında Avropa Universitetləri Futzal Çempionatının qalibi olan komanda ilə görüş keçirilib

Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev 14-cü Futzal üzrə Universitetlərarası Avropa Çempionatının qalibi olan Azərbaycan İdman Akademiyasının komandası ilə görüşüb.

Nazir tələbə-ıdmançıları əldə etdikləri qələbə münasibətilə təbrik edib, onların bu uğurunu həm ali təhsilin idman sahəsində beynəlxalq səviyyədə təşkil edilən liqa və turnirlərdə formalaşan sağlam rəqəbat mühiti onların inkişafında mühüm rol oynayır. Nazir tələbə futbolçulara bundan sonra da həm təhsildə, həm də idmanda uğurlar arzulayıb.

Görüşdə çıxış edən elm və təhsil nazirinin müavini, Azərbaycan Tələbə Futbol Federasiyasının prezidenti Firudin Qurbanov bildirib ki, 2023-cü ildə təsis edilmiş Azərbaycan Tələbə Liqası tələbələr arasında yarışların keçirilməsinə, idmanda istedadlı gənclərin üzə çıxarıl-

masına və onların beynəlxalq arenalara hazırlanmasına böyük töhfə verib. Nazir müavini vurğulayıb ki, bu yarışlar sayəsində formalaşan tələbə komandamız bu gün Avropa çempionu olaraq ölkəmizin təhsil və idman həyatında tarix yazıb. Nazir müavini tələbələrin qələbəsinə

Azərbaycanın ali təhsil sisteminin nailiyyəti kimi qiymətləndirib, bütün komanda üzvlərinə gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb.

Tədbirdə çıxış edən komanda üzvləri də öz növbələrində göstərilən diqqət və qayğıya görə minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Görüşün sonunda komandanın adından elm və təhsil nazirinə xatirə futbol köynəyi təqdim olunub.

Xatırladaq ki, Azərbaycan İdman Akademiyasının komandası 17-25 iyul tarixində Xorvatiyanın Zaqreb şəhərində keçirilən 14-cü Universitetlərarası Avropa çempionatında ölkəmizi təmsil edib.

Komandamız qrup mərhələsində İsveçrə komandasına (5:1), Xorvatiya komandasına (6:2) qalib gələrək 1/4 finalda Fransa komandası üzərində 5:4, yarımfinalda İspaniya komandasına 5:1, finalda İspaniyanın Valensiya Universitetinin komandasına 7:2 hesabı ilə qələbə qazanaraq Avropa çempionu adına layiq görülüb.

Komandanın Avropa Çempionatında iştirakı Azərbaycan Tələbə Futbol Federasiyası İctimai Birliyinin təşkilatçılığı, Azərbaycan Futbol Federasiyaları Assosiasiyasının, Elm və Təhsil İşçiləri Həmkarlar İttifaqının və Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları İdman Təşkilatları Assosiasiyasının, Azərbaycan İdman Akademiyasının dəstəyi ilə həyata keçirilib.

Elm və təhsil sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün geniş imkanlar mövcuddur

Nazir müavini Azərbaycan və Türkmənistan arasında iqtisadi və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın 8-ci iclasında çıxış edib

İyulun 28-də elm və təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov Azərbaycan Respublikası ilə Türkmənistan arasında iqtisadi və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın 8-ci iclasında iştirak edib.

İqtisadiyyat Nazirliyində keçirilən ic-

lasda nazir müavini çıxış edərək Azərbaycan ilə Türkmənistan arasında elm və təhsil sahəsində mövcud əməkdaşlıq istiqamətləri barədə məlumat verib. Firudin Qurbanov bildirib ki, elm və təhsil sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi, birgə layihələrin icrası və təcrübə mübadiləsinin həyata keçirilməsi üçün geniş imkanlar mövcuddur.

Komissiyanın iclasında həmçinin iki ölkə arasında siyasi, iqtisadi, ticarət, enerji və nəqliyyat, eləcə də mədəniyyət sahələrində əməkdaşlığın mövcud vəziyyəti və potensial imkanları müzakirə olunub.

Tədbirin sonunda Hökumətlərarası Komissiyanın həmsədrləri tərəfindən iclasın yekunlarına dair Protokol imzalanıb.

Firudin Qurbanov Türkmənistanın təhsil nazirinin müavini ilə görüşüb

İyulun 28-də elm və təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov Türkmənistanın təhsil nazirinin müavini Aleksandr Amanov ilə görüşüb.

Görüş çərçivəsində Türkmənistan ilə təhsil sahəsində cari əməkdaşlıq və gələcək inkişaf perspektivləri müzakirə edilib.

Emin Əmrullayev Ukraynanın ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri ilə görüşüb

Avqustun 1-də elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev Ukraynanın Azərbaycan Respublikasındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Yuriy Husyev ilə görüşüb.

Görüş çərçivəsində Ukrayna ilə elm və təhsil sahəsində cari əməkdaşlıq və gələcək inkişaf perspektivləri müzakirə edilib.

“Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022–2028-ci illər üçün Dövlət Proqramı”na bakalavriat və doktorantura səviyyələri üzrə qəbul nəticələri müəyyən olunub. Beləliklə, müsabiqənin nəticələrinə əsasən 125 nəfər namizəd bakalavriat səviyyəsi üzrə, 19 nəfər namizəd isə doktorantura səviyyəsi üzrə olmaqla, müvafiq Seçim Qaydalarına aid meyarlara uyğun olaraq ümumilikdə 144 nəfər Dövlət Proqramına qəbul olunub və proqram iştirakçısı adını qazanıb.

Dövlət Proqramına qəbula dair ilkin siyahı müəyyən olunub

Dövlət Proqramı iştirakçıları dünyanın 33 nüfuzlu ali təhsil müəssisəsində təhsil alacaqlar ki, bu siyahıda “Stanford University”, “University of California, “Berkeley”, “National University of Singapore”, “ETH Zurich”, “University of Cambridge”, “University of Oxford”, “University of Hong Kong”, “Istanbul

Technical University”, “Seoul National University” kimi nüfuzlu ali təhsil müəssisələri də yer alır.

Qeyd edək ki, Dövlət Proqramı çərçivəsində bakalavriat səviyyəsində həyata keçirilmiş müsahibə mərhələsindən müsbət nəticə əldə etmiş, lakin müsabiqə mərhələsindən keçməyən nami-

zədlərə aid ehtiyat siyahısı da vardır ki, 2025–2026-cı tədris ili üzrə proqram iştirakçısı seçilmiş namizədlərdən kimsə proqramdan bu və ya digər səbəbdən imtina etdiyi təqdirdə Seçim Qaydalarının 4.20-ci bəndi rəhbər tutularaq sözügedən siyahıya istinad olunaraq növbəti Dövlət Proqramı iştirakçısının seçilməsi

nəzərdə tutulur.

Bununla yanaşı, Dövlət Proqramı çərçivəsində magistratura səviyyəsi üzrə ilkin mərhələdə sənədlərini düzgün şəkildə təqdim edən namizədlərlə müsahibələr keçirilməkdədir. Müvafiq təhsil səviyyəsi üzrə nəticələrin növbəti həftələrdə ictimaiyyətə açıqlanması nəzərdə tutulur.

Prezidentin təşəbbüsü yüksəkixtisaslı kadr hazırlığının stimullaşdırılması baxımından son dərəcə əhəmiyyətlidir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin doktorantlara, ali təhsil, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrində təhsil alan tələbələrə verilən təqaüdlərin məbləğinin artırılması ilə bağlı imzaladığı Sərəncam ölkə ictimaiyyəti tərəfindən böyük minnətdarlıq və sevinc hissləri ilə qarşılanıb. Bu Sərəncam dövlətimizin elmin, təhsilin, intellektual potensialın və insan kapitalının inkişafına göstərdiyi yüksək diqqət və qayğının növbəti bir təsdiqidir.

“Azərbaycan müəllimi” xəbər verir ki, bu sözləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Qarabağ Universitetinin rektoru Şahin Bayramov söyləyib.

Ş.Bayramov bildirib ki, tələbələrin sosial rifahının yaxşılaşdırılması yalnız təhsilalanların maddi durumuna dəstək olmaqla kifayətlənmir, eyni zamanda, onların təhsilə, elmi axtarışlara və fərdi inkişaf yoluna daha inamla yanaşmalarını təşviq edir. Prezidentimizin bu təşəbbüsü yüksəkixtisaslı kadr hazırlığının stimullaşdırılması baxımından son dərəcə əhəmiyyətlidir.

“Ali təhsilimizin ən böyük himayədarı olan Prezidentimizə Qa-

rabağ Universitetinin tələbələri və əməkdaşları, eləcə də Qarabağ Universitetini seçməkdə qərarlı olan abituriyentlər adından dərin təşəkkürümüzi bildiririk. Fikrimizcə, tələbələrə verilən təqaüdlərin məbləğinin məhz indi artırılması ixtisas və universitet seçimi ərəfəsində olan abituriyentlər üçün əlavə stimuldur. Bu baxımdan, yalnız dövlət sifarişi əsasında tələbə qəbulu aparılan Qarabağ Universitetini seçəcək gənclərin bu firsəti düzgün dəyərləndirəcəklərinə inanırıq.

Eyni zamanda, firsətdən istifadə edərək, Qarabağ Universitetinin yaradılması təşəbbüsünə, bu ali təhsil müəssisəsinin müasir

infrastrukturla formalaşdırılmasına verdiyi davamlı dəstəyə və universitetimizin hərtərəfli inkişafına göstərdiyi şəxsi diqqətə görə ölkə başçısına bir daha dərin minnətdarlığımızı çatdırırıq.

Dövlət başçımızın “Qarabağ Universiteti bizim aparıcı ali məktəblərdən birinə çevriləcəkdir” fikri bizim üçün həm böyük məsuliyyət, həm də fəaliyyətimizdə mühüm istinad və ilham mənbəyidir. Bu fikrə sadıq qalaraq söz veririk ki, Qarabağ Universiteti yüksəkixtisaslı mütəxəssislər və Vətənə sadıq, cəmiyyətə faydalı, intellektual vətəndaşlar yetişdirməyə davam edəcək”, – deyərək bildirib.

Təqaüdlərin artımı gənclərin elmi fəaliyyətə tam fokuslanmasına şərait yaradır

Xəbər verildiyi kimi, Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə doktorantlara, ali təhsil, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrində təhsil alan tələbələrə verilən təqaüdlərin məbləği artırılıb. Artım sentyabrın 1-dən tətbiq olunacaq. Təqaüdlərin artırılması təhsilalanların sosial rifahına, motivasiyasına necə təsir göstərəcək?

Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin üzvü Mehriban Vəliyeva “Azərbaycan müəllimi”-nə müsahibəsində təqaüd məbləğinin artırılmasını, xüsusilə akademik göstəricilərə əsaslanan diferensial yanaşmanın tətbiqini tələbələrin motivasiyasını gücləndirən amil kimi dəyərləndirib:

“Bu, onların təhsildə daha yüksək nəticələr əldə etməsi üçün əlavə stimuldur. Bu addım eyni zamanda tələbələrin sosial rifahını yaxşılaşdıraraq gündəlik xərclərinin qarşılanmasında mühüm rol oynayır. Magistr və bakalavr tələbələri üçün 200-240 manat aralığında müəyyən edilən təqaüdlər maddi yükü azaldır, 51 baldan yuxarı nəticə göstərən tələbələrin də təqaüd alması sosial ədalət və inklüzivlik prinsipini daha da möhkəmləndirir. Maddi dəstəyin gücləndirilməsi əzəminə nail olmaq üçün gənclərin təhsildə davamlılığını təmin edərək təhsilə çıxış imkanlarını bərabərləşdirir”.

M.Vəliyeva bildirib ki, doktorant təqaüdlərinin 300 və 450 manata çatdırılması elmi araşdırmaların inkişafına, gənc alimlərin stimullaşdırılmasına mühüm töhfə verir:

“Bu artım gənc tədqiqatçıların əlavə gəlir mənbələrinə ehtiyac duymadan elmi fəaliyyətə tam fokuslanmasına şərait yaradır, elmə tutumlu iqtisadiyyatın inkişafını təşviq edir və elm sahəsində kadr

axınının qarşısını almaqda mühüm rol oynayır. Bu qərar “Yaradıcı və innovativ cəmiyyət” prioritetinin icrasına birbaşa xidmət edərək strateji hədəflərə uyğun elmi məhsuldarlığın yüksəlməsini təmin edir.

Yeni Sərəncam “Azərbaycan 2030: Sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər”də yer alan rəqabətli insan kapitalı və XXI əsr tələblərinə uyğun təhsil məqsədləri ilə birbaşa uzlaşır. Təhsilin maliyyə baxımından stimullaşdırılması bilik və bacarıqların inkişafına dəstək verərək rəqabətqabiliyyətli gənc nəslin yetişməsinə zəmin yaradır, elmi və innovativ potensialın artırılmasına şərait yaradır. Əvvəllər yalnız bir təqaüd almaq mümkün idisə, indi Prezident təqaüdü, akademik göstəriciyə əsaslanan təqaüdlər və dövlət proqramları üzrə verilən təqaüdlərin paralel şəkildə alınması üçün hüquqi baza formalaşdırılır. Bu yanaşma tələbələrin fərdi nailiyyətlərinin tanınmasını, sosial təbəqələşmənin qarşısının alınmasını və daha çevik dəstək mexanizmlərinin tətbiqini təmin edir”.

M.Vəliyevanın sözlərinə görə, gələcəkdə tələbələrin sosial təminatını gücləndirmək üçün daha çox sayda güzəştli və faizsiz təhsil kreditləri verilməsi, regionlar və az-təminatlı ailələr üçün məqsədli təqaüd proqramlarının hazırlanması, universitet-müəssisə əməkdaşlığı vasitəsilə ödənişli təcrübə imkanlarının genişləndirilməsi, xidmət haqları daha ucuz olan yataqxanaların istifadəyə verilməsi, yaşayış dəstəyi sistemlərinin tətbiqi, rəqəmsal avadanlıq və internet paketlərinin təmin edilməsi kimi addımlar da nəzərdə tutula bilər:

“Ömür boyu təhsil konsepsiyasına uyğun olaraq məzunlara əlavə ixtisasartırma kurslarında iştirak üçün dövlət maliyyələşməsi təmin edilə bilər. Bütün bu qərarlar yalnız maliyyə dəstəyi tədbiri deyil, həm də strateji baxışın, insan kapitalına əsaslanan inkişaf modelinin göstəricisidir. 2030-cu ilə qədər “rəqabətədavamlı insan kapitalı və müasir innovasiyalar məkanı” prioritetinə çatmaq üçün zəruri addımlardan biridir”.

Tünzalə QULİYEVA

Dövlət qayğısının təzahürü olan sənədlər

Tələbələr ənənəvi olaraq əhalinin sosial müdafiəyə, dəstəyə ehtiyacı olan ən həssas təbəqələrinə biri hesab olunur və bu yekdil qənaət dünyada, həmçinin Azərbaycanda da beləcə qəbul edilir.

Buna görədir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin imzaladığı 24 iyul 2025-ci il tarixli “Doktorantlara, ali təhsil, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrində təhsil alan tələbələrə verilən təqaüdlərin məbləğinin artırılması və “Doktorantlara, ali təhsil, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrində təhsil alan tələbələrə təqaüdlərin verilməsi haqqında” 2019-cu il 14 fevral tarixli 961 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə” Sərəncamı və “Azərbaycan Respublikası ali təhsil müəssisələrinin tələbələri üçün Prezident təqaüdüünün məbləğinin artırılması və “Azərbaycan Respublikasının ali məktəb tələbələri üçün Prezident təqaüdüünün təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 3 sentyabr tarixli 564 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə” Fərmanı ancaq təhsil ictimaiyyəti deyil, cəmiyyətimizin bütün təbəqələri tərəfindən vaxtında atılan addım kimi qarşılandı.

İmzalanan Sərəncam və Fərman özündə Azərbaycan Respublikasında 30 ildən artıq müddətdə təhsilə dövlət qayğısının təsdiq edən faktlardan biri kimi də qəbul oluna bilər. Dövlətin təhsil siyasəti ölkədə müxtəlif sahələr üzrə əmək bazarının və cəmiyyətin tələbatı nəzərə alınmaqla şəxslənməsinə baxmayaraq, vahid yanaşması ilə səciyyəvidir və ali təhsil müəssisəsində fəaliyyət göstərən şəxs olaraq adıgedən sənədləri tələbəyönümlü sənəd kimi dəyərləndirirəm. Ali dövlət sənədlərinə sadəcə olaraq “əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması sahəsində tədbirlərin davam etdirilməsi” kimi yanaşmaq yox, həmin Sərəncamın mədəniyyətə xüsusi diqqət yetirmək istədik. Tələbə təqaüdlərinin mədəniyyətə xüsusi diqqət yetirmək istədik. Tələbə təqaüdlərinin mədəniyyətə xüsusi diqqət yetirmək istədik. Tələbə təqaüdlərinin mədəniyyətə xüsusi diqqət yetirmək istədik. Tələbə təqaüdlərinin mədəniyyətə xüsusi diqqət yetirmək istədik.

Təkcə ölkəmizin deyil, Qafqazın ən uzunömürlü ali məktəblərindən birinin, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin çoxminli kollektivi adından deyərək bilərəm ki, Prezident İlham Əliyevin imzaladığı son iki ali dövlət sənədi ölkə təhsilində dövlətimizin növbəti mənasibət göstəricisi kimi yadda qaldı.

Mahirə HÜSEYNOVA,

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru, filologiya elmləri doktoru, professor

QƏRBİ AZƏRBAYCAN BİZ QA YIDA CAĞIQ!

Azərbaycanlılar ta qədimdən XX əsrin 80-ci illərinin sonu, 90-cı illərin əvvəllərinə qədər indiki Ermənistan ərazisində yaşamışlar. Bu torpaq Azərbaycan türklərinin ata-baba yurdlarıdır. Onlar zaman-zaman erməni təcavüzünə məruz qalaraq deportasiyaya olunmuşlar. Təkcə XX əsrdə dörd dəfə (1905-1906, 1918-1921, 1948-1953, 1987-1991) azərbaycanlılar indiki Ermənistan ərazisindən - tarixi-etnik torpaqlarından qırğınlarla deportasiya olunmuş, soyqırımına məruz qalmışlar. “Türksüz Ermənistan” uğrunda mübarizə aparan ermənilər və onların ideoloqları, eləcə də yaxın və uzaq xaricdəki havadarları etnik təmizləmə əməliyyatını 1991-ci il avqustun 8-də başa çatdırdılar. Həmin gün Məğri rayonunun ən böyük kəndlərindən biri - Nüvədi kəndi soyqırımına məruz qalaraq kəndin köklü sakinləri olan azərbaycanlılar tarixi-etnik torpaqlarından deportasiya olundular. Beləliklə, indi Ermənistan adlanan Qərbi Azərbaycanda bir nəfər belə azərbaycanlı qalmadı. Ərazinin tarixinə nəzər saldıqda XIX əsrin əvvəllərində İrəvan şəhərində 7331 nəfər azərbaycanlı, 2369 erməni, İrəvan xanlığının Zəngibasar mahalında 5413 nəfər azərbaycanlı, 603 erməni, Gəmi-basar mahalında 4176 nəfər azərbaycanlı, 145 erməni, Vedibasar mahalında 3449 nəfər azərbaycanlı, 15 erməni, Saatlı mahalında 1004 nəfər azərbaycanlı, Seyidli və Axsaxlı mahalında 1754 azərbaycanlı, 28 erməni, Sərdarabad mahalında 1837 nəfər azərbaycanlı, 3214 erməni, Dərəçiçək mahalında 1300 nəfər azərbaycanlı, 552 erməni, Göyçə mahalında 5607 nəfər azərbaycanlı, 90 erməni, Naxçıvan xanlığının Dərələyəz mahalında 4583 nəfər azərbaycanlı, 288 erməni yaşamışdır.

Əvvəli sah.1

Tarixdən gələn səslər və ya Türkmənçay müqaviləsinin acı nəticələri

İ.Sopenin məlumatına əsasən, Türkmənçay müqaviləsindən sonra, 1828-1830 - cu illərdə İran və Türkiyədən İrəvan şəhərinə 1763, Qırıxbulaq mahalına 1274, Zəngibasar mahalına 2360, Gəmi-basar mahalına 5359, Vedibasar mahalına 1069, Sərdarabad mahalına 377, Kərpibasar mahalına 3073, Abaran mahalına 8875, Dərəçiçək mahalına 6798, Göyçə mahalına 8557, Dərələyəz mahalına 2773 erməni köçürülüb yerləşdirilmişdir. Bununla da Azərbaycan türklərinin indiki Ermənistan ərazisindən - tarixi-etnik torpaqlarından deportasiyası üçün real zəmin yaradılıb.

1905-1906-cı illərdə baş verən erməni-azərbaycanlı müharibəsi, 1914-cü ildə başlanan I Dünya müharibəsi və 1918-ci ildə indiki Ermənistanda daşnakların hakimiyyətdə gəlməsi nəticəsində azərbaycanlılar ermənilərin soyqırımına məruz qalmışlar. Erməni mənbələrinə istinad edərkən qeyd edə bilərik ki, təkcə 1919-1920-ci illərdə Abaran rayonundan 3691, Allahverdi (indiki Tumanyan) rayonundan 1666, Axta (indiki Razdan) rayonundan 8053, Ağbəba (indiki Amasiya, Axuryan və Qukasyan rayonları) rayonundan 13645, Əstərek rayonundan 11313, Basarkeçər (indiki Vardenis) rayonundan 26238, Gorus rayonundan 1429, Çəmbək (Krasnoselo) rayonundan 512, Talin rayonundan 7688, Leninakan (indiki Spitak və Quqark rayonları) rayonundan 3410, Abovyan rayonundan 9436, Qəmərli (Artaşat) rayonundan 24149, Qafan rayonundan 12657, Qırıxqulu rayonundan 8490, Qaranlıq (indiki Martuni) rayonundan 3190, Məğri rayonundan 8508, Yeni Bayazid (indiki Kamo) rayonundan 4077, Qarakilsə (indiki Siyan) rayonundan 17880, Calalolu (Stepanavan) rayonundan 1868, Vağarşabad (Əcmiadzin) rayonundan 27750, Vedi (indiki Ararat) rayonundan 8933, Keşişkənd (indiki Yeğeqnadzor) rayonundan 14837, Paşalı (indiki Vayk) rayonundan 8933 azərbaycanlı deportasiya olunmuşdur.

Sovet hakimiyyəti dövründə azərbaycanlıların indiki Ermənistandan dövlət səviyyəsində, özü də SSRİ adlanan nəhəng imperiya tərəfindən deportasiyası köçürülmə adı ilə həyata keçirilmişdir. SSRİ Nazirlər Sovetinin 1947-ci il dekabrın 23-də “Ermənistan SSR-dən kolxozçuların və başqa əhalinin Azərbaycan SSR-in Kür-Araz ovalığına köçürülməsi haqqında” 4083 sayılı və 1948-ci il martın 10-da isə həmin qərara əlavə olaraq qəbul edilən “Ermənistan SSR-dən kolxozçuların və digər azərbaycanlı əhalinin Azərbaycan SSR-in Kür-Araz ovalığına köçürülməsi ilə əlaqədar tədbirlər haqqında” 754 sayılı qərarlarına əsasən 1948-1953 - cü illərdə 150 min azərbaycanlı tarixi-etnik torpaqlarından deportasiya edilmişdir.

1988-1991-ci illərdə isə Rusiyanın köməyi ilə Ermənistan dövləti tərəfindən indiki Ermənistan ərazisindən 300 mindən artıq azərbaycanlı deportasiya olunmuşdur. Ümumiyyətlə, XX əsrdə iki milyon azərbaycanlı indiki Ermənistandan - Qərbi Azərbaycandan - tarixi-etnik torpaqlarından qovulmuşlar. Bütün bu dövrlərdə Qərbi azərbaycanlılar həm fiziki, həm də mədəni genosidin qurbanı olmuşlar.

Tarixə şahidlik edən epigraflıq abidələr-qəbiristanlıqlar

Orxon-Yenisey abidələri türk xalqlarının keçmişini, mədəniyyətini, dövlətçilik ənənələrini və dilini öyrənmək üçün mühüm mənbədir. Məhz Qərbi Azərbaycandakı qəbiristanlıqlarda ayrı-ayrı qəbirlərin baş daşlarında əksini tapan yazılar da Orxon-Yenisey abidələrindəki yazılar kimi azərbaycanlıların tarixi keçmişinin, mədəniyyətinin, etnik mənsubiyyətinin öyrənilməsində əsas mənbələrəndən biri olaraq tarixi heç bir vaxt itirməyəcək.

Qərbi azərbaycanlılar tarixi etnik torpaqlarından deportasiya edilməsi, türk mənşəli toponimlər dəyişdirilməsi, minə yaxın yaşayış məntəqəsi tarixin şahidliyindən silinməsi, eyni zamanda azərbaycanlıların mədəni tarixini özündə əks etdirən maddi mədəniyyət nümunələrini ermənilər mənimləmiş, yüzlərlə epigraflıq abidələr yerlə yeksan edilərək vandalizmin qurbanı olmuşdur. Məhz bu baxımdan Qərbi Azərbaycandan maddi mədəni irsinin öyrənilməsi, elmi aspektdə aşdırılması bu ərazilərdə yaşamış Azərbaycan türklərinin tarixini, coğrafiyasını, məniliik tarixə malik maddi mədəniyyəti haqqında tam təəvvür yaradır. Aşdırmaqlar göstərir ki, indi Ermənistan adlanan Qərbi Azərbaycandan qədim tarixini özündə əks etdirən zəngin, özü də təkzibedilməz türk mənşəli toponimləri yanaşı, obrazlı ifadə etsək, qədimdən də qədim epigraflıq abidələri-qəbiristanlıqları öz qədim tarixi ilə diqqəti cəlb edir.

Cənubi Qafqazın bir parçası olan Qərbi Azərbaycan minillik tarixi özində yaşayan, azərbay-

Erməni vandalizminin tarixi şahidləri

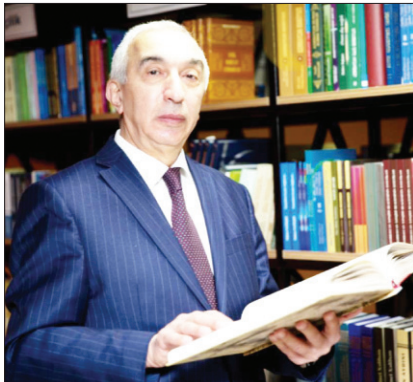
canlıların ərazinin köklü sakinləri olduğunu təsdiq edən mənbələrdən biri də qəbiristanlıqlardır. Ümumiyyətlə, qəbiristanlıqlar azərbaycanlıların öz əcdadlarının həmişə xatırladıqları, əzizlərinin uyduqları müqəddəs bir məkandır, “əcdadımızın mədənidir” (Abbas Səhəhət). Bu gün Qərbi azərbaycanlılar tarixi-etnik torpaqlarında uyuayan əzizlərini nənki ziyarət etməklərindən məhrumdur, həm də əzizlərinin qəbirləri erməni vandalizminin qurbanı olaraq yer üzündən silinmişdir.

Epigraflıq abidələr-qəbiristanlıqlar ərazinin etnik tarixinin öyrənilməsi baxımından çox mühüm elmi əhəmiyyət daşıyır. Qərbi Azərbaycanın bütün bölgələrində, xüsusilə Ağbəba, Basarkeçər, Çəmbək, Qəmərli, Paçalı, Uçkilsə rayonlarında minillik tariximizi yaşadan və bilavasitə azərbaycanlıların qədimdən yaşadığını təsdiq edən ən mühüm və təkzibedilməz faktlardır. Bunları tarixləşdirmək, sənədləşdirmək, tədqiqata cəlb edərkən dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq Azərbaycan minilliyi qarşısında duran əsas vəzifələrdən biridir. Bu baxımdan Qərbi Azərbaycan İcması İdarə Heyətinin sədri, Milli Məclisin deputatı, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Əziz Ələkbərlı və AMEA-nın əməkdaşları, arasdırnı Səbuhi Hüseynovun müəllifliyi ilə 2025-ci ildə çap olunan Qərbi Azərbaycan irsi: “Ermənistanda azərbaycanlılara məxsus qəbiristanlıqların sistemli qaydada dağıdılmasının nəticələri və beynəlxalq hüquqi məsuliyyətə dair” hesabat və materiallar, I cild (Bakı: Şərq-Qərb, 2025, 896 səh.) fundamental, özü də çox aktual mövzuya həsr edilmiş kitabı diqqəti cəlb edir. “Qərbi Azərbaycan irsi” seriyasından olan tədqiqatın 5 hesabatdan ibarət olması nəzərdə tutulur ki, onların I, II, III hesabatları Qərbi Azərbaycanda Ermənistan dövləti tərəfindən xarabalığa çevrilmiş qəbiristanlıqlara, IV hesabatı Qərbi Azərbaycanda məhv edilmiş məscidlərə, V hesabat Qərbi Azərbaycanda dağıdılan və məhv edilən pirlər və türbələrə həsr ediləcək.

Kitabın ideya müəllifi və layihə rəhbəri professor Ədalət Vəliyev kitabə yazdığı ön sözə bu tədqiqatla bağlı qeyd edir ki, Azərbaycan ilk dəfə Ermənistan tərəfindən azərbaycanlıların qəbiristanlıqlarının sistemli şəkildə dağıdılması siyasəti və onun nəticələri tədqiqat obyektinə çevrilmişdir. Bu tədqiqat azərbaycanlıların tarixi-etnik torpaqlarından olan Qərbi Azərbaycandakı qəbiristanlıqlara qarşı Ermənistan dövləti tərəfindən məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilən vandalizmin siyasətinin sənədləşdirilməsinə həsr edilmişdir.

Tarixin müxtəlif zaman kəsiyində Qərbi azərbaycanlıların öz tarixi-etnik torpaqlarından deportasiyaları, əsrlərlə yaşadıkları döğmə yurdlarda qoyub gəlməyə məcbur olduqları maddi-mədəni abidələri iticəməyyə, geniş oxucu kütləsinə çatdırmaq və həmçinin bir daha xatırlatmaq, etnik-millə xüsusiyyətlərinə görə abidələrin başına qoyulmuş min bir faciələr haqqında ən etibarlı mənbələrə və sənədlərə istinadən məlumatları çatdırmaq kimi qədrşünaslıqla, eləcə də milli təəssübkeşliklə müqəddəs iş görmək rəğbətə qarşılamağa layiqdir. Problemnin aşdırılması müstəsna elmi-tarixi və siyasi aktuallıq kəşb edir. Əziz Ələkbərlı və Səbuhi Hüseynovun müəllifliyi ilə çap olunan Qərbi Azərbaycan irsi: “Ermənistanda azərbaycanlılara məxsus qəbiristanlıqların sistemli qaydada dağıdılmasının nəticələri və beynəlxalq hüquqi məsuliyyətə dair” adlı kitab tarixi gerçəkliklərin bilinməsi baxımından müstəsna əhəmiyyət daşıyır. Mötəbər mənbələrə və rəsmi sənədlərə (XIX-XX əsrlərə aid hərbi-topoqraflıq xəritələr, 1960-1980-ci illərin ABŞ kəşfiyyat peykələrinin təsvirləri) istinad edilərkə yazılmış əsər, tarixi olduğu kimi əks etdirir. Hesabat indi Ermənistan adlanan Qərbi Azərbaycanda tarixən azərbaycanlıların yaşadığı və dəfn olunduğu 201 qəbiristanlığın müasir peyklar vəsi-təsilə tədqiqi, tarixi-müqayisəli təhlili və monitorinqi aparılıb. Bütün bunlar bir daha sübut edir ki, indiki Ermənistan ərazisi ermənilərə məxsus olma-yıb, onlar gəlmədirlər və bu ərazi sonradan erməniləşdirilib.

Kitabın I hissəsi “Ermənistanda azərbaycanlılara məxsus qəbiristanlıqların sistemli qaydada dağıdılmasının nəticələri və beynəlxalq hüquqi mədəniyyətə dair” hesabat adlanır. Hesabatın I his-

səində tədqiqatın məqsədi, predmeti, tədqiqatın metodoloji prinsipləri, mənbələri: təsnifatı və xarakteristikası, tədqiqatın mərhələləri, qəbiristanlıqlara dəyən zərər: müəyyən edilmə metodu və təbiiqi, ümumi nəticələr: əldə edilən məlumatların sistemləşdirilməsi və təhlili, beynəlxalq məsuliyyət: qəbiristanlıqların dağıdılmasına görə Ermənistan beynəlxalq hüquqi məsuliyyəti görə, həm də əsaslandırılmış və elmi şəkildə izah edilir.

Kitabın II hissəsi “Ermənistanda azərbaycanlılara məxsus qəbiristanlıqların sistemli qaydada dağıdılmasının nəticələri və beynəlxalq hüquqi məsuliyyətə dair” hesabatın materialları adlanır. Mövzunun tam aydınlığı məqsədilə xarabalığa çevrilmiş, məhv edilmiş qəbiristanlıqların yerləşdi-yi rayonların tarixi haqqında qısa məlumat verilir ki, bunu müsbət qiymətləndiririk. Daha sonra qəbiristanlığın yerləşdiyi coğrafi ərazinin tarixi, indiki vəziyyəti haqqında geniş məlumat verilir. Ləğv edilmiş hər bir qəbiristanlığın təhlili, coğrafi lokasiyası verilir və onunla bağlı istinad olunmuş ədəbiyyat göstərilir ki, bu da epigraflıq abidələrin öyrənilməsinin elmi prinsipi ilə birbaşa bağlıdır.

Kitabda Axta rayonunda 5, Allahverdi rayonunda 2, Amasiya rayonunda 20, Barana rayonunda 3, Basarkeçər rayonunda 31, Böyük Qarakilsə rayonunda 8, Çəmbək rayonunda 13, Eller, Əstərek, Qəmərli, Qırıxqoç rayonlarının hər birində 1, Gorus rayonunda 3, Hamamlı rayonunda 4, Karvansara rayonunda 9, Keşişkənd rayonunda 7, Qafan rayonunda 27, Qarakilsə rayonunda 13, Məğri rayonunda 8, Paşalı rayonunda 6, Talin rayonunda 3, Vedi rayonunda 15, Varontsova (Kalinino) rayonunda 9, Zəngibasar rayonunda 11 ləğv olunmuş qəbiristanlıq tədqiq və təhlil edilir. Hesabatda Qərbi Azərbaycanda ləğv edilmiş qəbiristanlıqlar ümumi şəkildə deyil, individual formada aşdırılır, yəni qəbiristanlıqlar məzmun baxımından təsnif edilir. Qəbiristanlıqlar kəndlər üzrə həm ümumi formada, həm də təzə və ya köhnə olması formasında göstərilir. Bununla yanaşı ermənilərə, eləcə də ruslarla (molokanlarla) birgə yaşayış olmuş kəndlərdə azərbaycanlıların qəbiristanlığı ayrıca salınımışdır və hesabatda bu tiptən olan qəbiristanlıqlar “mü-səlman qəbiristanlığı” adı ilə təqdim olunur. Məsələn: Həməzçəimin müsəlman qəbiristanlığı (Böyük Qarakilsə rayonu), Şorca kənd müsəlman qəbiristanlığı (Çəmbək rayonu), Mixaylovka kəndinin müsəlman qəbiristanlığı (Kalinino rayonu), Ələyəz kəndinin müsəlman qəbiristanlığı (Keşişkənd rayonu). Eyni zamanda hesabatda Qərbi Azərbaycandan bir neçə kəndindəki qəbiristanlıq 2 və ya 3 olduğu üçün sıralanma formasında verilir: Nüvədi kəndinin I qəbiristanlığı, Nüvədi kəndinin II qəbiristanlığı, Nüvədi kəndinin III qəbiristanlığı (Miqn rayonu); Şöllü Mehmandar kəndinin I qəbiristanlığı, Şöllü Mehmandar kəndinin II qəbiristanlığı. Kitabda elmi əhəmiyyət kəşb edən, qəbiristanlığın qədim dövrə mənsub olduğunu, bununla da ərazinin köklü sakinlərinin azərbaycanlılar olduğunu təsdiq edən qəbiristanlıqlardan da bəhs edilir. Göy Məhəmməd orta əsr qəbiristanlığı (Hamamlı rayonu), Urud kənd orta əsr qəbiristanlığı (Qarakilsə rayonu) elmi baxımdan diqqəti xüsusi olaraq cəlb edir. Kitabda həmçinin məhəlli xarakterli qəbiristanlıqların əksini tapması xüsusi maraqlı doğurur. Çəmbək rayonundakı Ağbulaq kəndinin Çaxmaqlı qəbiristanlığı, Qarakilsə rayonundakı Ağudi kəndinin Ağyazı qəbiristanlığı, Vedi rayonundakı Böyük Vedi kəndinin Kosaanlı və Paskilər məhəlləsi qəbiristanlıqları bu tiptən olan qəbiristanlıqlardır.

“Qərbi Azərbaycan irsi” kitabında Basarkeçər

Qərbi Azərbaycanda - Ermənistan ərazisində 1918-1921, 1948-1953 və 1987- 1991-ci illərdə sistemli və total şəkildə etnik təmizləmə həyata keçirilmiş və beləliklə, Ermənistanda bir nəfər belə azərbaycanlı qalmamışdır. Bu etnik təmizləmə böyük humanitar faciə olmaqla yanaşı, 1920-ci ildə Qərbi Zəngəzurun Azərbaycandan alınaraq Ermənistana verilməsi ilə Azərbaycanın əsas hissəsinin onun ayrılmaz hissəsi olan Naxçıvanla quru əlaqəsini kəsmək kimi mənfur geosiyasi məqsədə də xidmət etmişdir. Ermənistan minilliklər boyu Qərbi Azərbaycanda yaşamış azərbaycanlıların zəngin mədəni irsini, qədim yaşayış məskənlərini, məscidlərini, ziyarətgahlarını və qəbiristanlıqlarını məhv etmişdir. Ermənistanın bu destruktiv addımları həmin ərazilərdən Azərbaycan xalqının izini silmək və regionun tarixini yenidən yazmaq məqsədi daşmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyənin Ankara şəhərində “Qərbi Azərbaycana qayıdış insan hüquqlarının aliliyinin mühüm şərti kimi” mövzusunda beynəlxalq konfransın iştirakçlarına müraciətindən

qızıl dişlərini sökərək qəbirləri dağıtmışlar. Başqa bir formada isə qəbirlərdə istifadə edilmiş qiymətli baş daşları, sinə daşları sökülərək ya satılmış, ya da tikinti materialları kimi istifadə edilmişdir. Daha dəhşətli isə azərbaycanlıların dəfn olunduğu qəbirlər açılaraq elə onun üstündən öz ölümlərini dəfn etmişlər. Biz belə hallara 30 ildən sonra azad olmuş Qarabəğdakı, eləcə də Şərqi Zəngəzurdakı azərbaycanlı qəbiristanlıqlarında müşahidə etmişik. Bu da ermənilərin azərbaycanlılara qarşı törətdikləri vandalizmin daha bir formasıdır.

“Qərbi Azərbaycan irsi” kitabının əhəmiyyəti

Ermənistanda azərbaycanlılara məxsus maddi-mədəni irsin, Qərbi Azərbaycanda toponimlərin dəyişdirilməsi dair ölkəmizdə bir sıra işlər görüleb. Ancaq nə qədər yazılısa da, yəne də az olduğu şəksizdir. Konkret olaraq “Qərbi Azərbaycan irsi” seriyasından olan tədqiqatlar aparılmamışdır. Bu baxımdan Qərbi Azərbaycan irsi: “Ermənistanda azərbaycanlılara məxsus qəbiristanlıqların sistemli qaydada dağıdılmasının nəticələri və beynəlxalq hüquqi məsuliyyətə dair” hesabat və materiallar kitabının praktik əhəmiyyət daşıdığı xüsusilə diqqəti cəlb edir. Onun materiallarından gələcək elmi-tədqiqat işlərində, təhsil sistemində, xarici siyasət fəaliyyətində, parlament diplomatiyasında, diaspora fəaliyyətində və kütləvi təbliğat işində istifadə etmək olar.

Kitabın əhatə etdiyi böyük tarixi keçmiş müəlliflərin sistemləşdirərək təqdim etməyə çalışması, dəqiq və lakonik məlumatları çatdırmağa müvəffəq olması təqdirəlayiqdir. Siyasi və elmi, tarixi və mədəni baxımdan maraqlı və gərəklı olan bu kitabın tərtibindəki səliqə və tərtibat prinsipi - materialların qruplaşdırılması, coğrafi kor-dinalarının verilməsi kitabın istifadəsinə asanlaşdırmaqla yanaşı, xalqımızın əlindən alınan nəhəng tarixi mirasın genişliyi və əhatəliyini görməyə kömək edir.

Kitabın tərtibatı və elmi tutumu, məhv edilmiş qəbiristanlıqlara aid illüstrativ materialların verilməsi, istinad edilmiş ədəbiyyatın zənginliyi onun elmi dəyərini artırır, bu şahədəki boşluğu doldurur, gələcək elmi-tədqiqat işləri üçün məlumat nəşri kimi xüsusi dəyər qazanır. Həmin ərazilərin Azərbaycanın tarixi torpaqları olduğuna dair bütün iddiaları dağıdır və oranın əsl sahibinin Azərbaycan türkləri olduğunu sübut edir.

Kitabın “Ön sözi”nin müəllifi professor Ədalət Vəliyev doğru olaraq qeyd edir: “Əminlik ki, tədqiqat müvafiq beynəlxalq təşkilatlar qarşısında Ermənistanın hüquqi məsuliyyətinə dair məsələ qaldırılması baxımından əhəmiyyətli ola-cəkdir. Beynəlxalq təşkilatların və dünya dövlətlərinin bu məsələyə diqqəti Ermənistanda azərbaycanlılara məxsus olan və hələ də xarabalığı qalan 50 qəbiristanlığın yer üzündən silinmək təhlükəsinin aradan qaldırmağa kömək edəcəkdir.”

Yeri gəlmişkən onu da qeyd etmək yerinə düşər ki, Dərələyəz mahalının Keşişkənd rayonunun Qabaxlı kəndindəki təzə və köhnə, Karvan-saray rayonundakı Qanlı yol və digər qədim qəbiristanlıqlardakı sənədlər, qoç və ya heykəllər, onların üzərindəki şakillər və yazılar, məscidlərin daş kitabələri bu ərazinin köklü sakinlərinin islam qədərki və ondan sonrakı mədəniyyəti, məişəti, adət-ənənəsi haqqında əvəzsiz tarixi məlumat daşıyıclandırdılar. Göyçə mahalındakı ayrı-ayrı kəndlərdəki köhnə qəbiristanlıqlarda -Pəmbək, Böyük Məzrə, Cil, Ağbulaq kəndlərindəki köhnə qəbiristanlıqlarda bir-birinə qonşu qədim Oğuz və Qıpçaq qəbirlərindəki daş kitabələr hələ islam qədərki dövrdən xəbər verməklə yanaşı, Göyçə mahalında qədimdən aşiq-ozan sənətinin beşiyi olduğunun ən bariz göstəricisidir.

Son olaraq qeyd edək ki, kitab böyük əməyin və zəhmətin nəticəsinin məhsuludur. Müəlliflər - Ə.Ələkbərlı və S.Hüseynov böyük bir tarixi həqiqətlərin oxuculara çatdırılmaqda vətəndaşlıq nümunəsi, yurda, torpağa bağlılıq nümunəsi göstərmişdir. İnanırıq ki, kitab dünya ictimaiyyətinin diqqətini cəlb edəcək, Ermənistanda azərbaycanlıların tarixi mədəni irsinə qarşı törədikləri erməni vandalizminin iç üzünü aydın görəcək. Ermənistanın bu kimi əməlləri insanların dini və mədəni kimliyinə qarşı yönəlmis mədəni təmizləmə siyasəti kimi qiymətləndirilə bilər və bu məsələ beynəlxalq hüquqi tribunal səviyyəsində də aşdırılmalıdır.

İbrahim BAYRAMOV, ADPU-nun Elmi-təşkilatı şöbəsinin müdiri, filologiya elmləri doktoru, professor, Əməkdar müəllim

“Rifah strategiyaları: sağlam və effektiv həyat tərzı”

“Maarifçi”lər üçün təlim keçirilib

III Maarifçi tələbə-məzun təc-rübə proqramının iştirakçıları üçün “Rifah strategiyaları: sağlam və ef-fektiv həyat tərzı” mövzusunda növbəti təlim keçirilib.

Təlim Təhsil İnstitutunun Peşə və ömürboyu təhsilin proqramları şöbəsinin müdiri Xanım Şabanova-nın fasilətorluğu ilə baş tutub.

Nəzəri və praktiki hissədən ibarət olan təlimdə “Maarifçi”lər “rifah nədir?” sualı ətrafında öz fi-kirlərini bölüşüblər. Təqdim olu-nan maraqlı cavablar əsasında rifah anlayışının müxtəlif aspektləri ba-

rədə geniş müzakirələr aparılıb.

Xanım Şabanova xüsusilə dövlət müəssisələrində çalışan əməkdaşlar üçün rifahın qorunma-sı, həyat və iş balansının təmin edilməsi, yaradıcı potensialın inki-şaf etdirilməsi, maddi rifah və ma-liyyə savadlılığı kimi mövzular üz-rə ətraflı məlumat verib. İştirakçı-lar həmçinin sosial rifah, şəxsi ma-liyyə vərdisləri və həyat keyfiyyə-tinin artırılması ilə bağlı müzakirə-lərdə fəal iştirak ediblər.

Təlimin sonunda iştirakçılar üç komanda şəklində qrup işi həyata keçirərək mövzu üzrə əldə etdiklə-ri bilikləri praktik olaraq tətbiq ediblər.

Qeyd edək ki, 4 ay davam ed-çək proqramın məqsədi tələbə və məzunlara təcrübə imkanı yarat-maq, onların bilik və bacarıqlarını artırmaq, nəzəri biliklərini real iş mühitində tətbiq etmək və gənclə-rə peşəkar vərdislər qazandırmaq-dır.

Özəl məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin əməkdaşları üçün MTİS təlimi

Məktəbəqədər Təhsil Müəssisələrinin İnformasiya Sistemi (MTİS) ilə işə dair özəl məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin nümayəndələri üçün təlim təşkil olunub.

Elm və Təhsil Na-zirliyi tərəfindən 31 iyul – 1 avqust tarixlə-rində STEAM İnnova-siya Mərkəzində keç-i-rilən təlimdə məqsəd MTİS platformasında işləmə bacarıqlarını artırmaq və sistemin tətbiqini genişləndir-mək olub.

Qeyd edək ki, müxtəlif pillə-lər üzrə təhsilalan, təhsilverən və müəssisə məlumatları Təhsilin Mərkəzləşdirilmiş İnformasiya Sistemi (TMİS) vasitəsilə topla-nır. 2022-ci ildən etibarən mək-təbəqədər təhsil müəssisələrinə dair məlumatların elektron qey-diyyatı MTİS üzərindən aparılır.

“Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən, ölkə ərazisində fəaliyyət göstərən bütün təhsil müəssisə-lərinin sistemə inteqrasiyası nə-zərdə tutulur. Bu məqsədlə keç-i-rilən təlimdə Elm və Təhsil Na-zirliyinin Təhsilin iqtisadiyyatı şöbəsinin müdiri İlqar Bayramlı və Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin Məktəbəqədər təhsilin təşkil-i şöbəsinin müdiri İlham Rəsulova çıxış edərək məktəbəqədər təh-

silin inkişafında dövlət-özəl tə-rəfdaşlığının əhəmiyyətini vur-ğulayıblar.

Təlimdə nazirliyin Təhsilin iqtisadiyyatı şöbəsinin Statistika və hesabatların icmallaşdırılması sektorunun baş məsləhətçisi Pər-vanə Baxşıyeva sistemlə işləmək qaydaları barədə təqdimatla çıxış edib, iştirakçıların suallarını ca-vablandırıb.

Təlim çərçivəsində iştirakçı-lar üçün STEAM İnnovasiya Mərkəzində infotur təşkil olunub, günün ikinci yarısında isə tətbiqi tapşırıqlar üzrə praktiki məşğələ-lər keçirilib.

Qeyd edək ki, təlim Təhsilin iqtisadiyyatı şöbəsinin Statistika və icmallaşdırılması sektorunun müdiri Leyla Abbaslının modera-torluğu ilə avqustun 1-də də da-vam edib.

İnklüziv təhsil meridianı

Ənvər ABBASOV,
Bakı Slavyan Universitetində
rektorun məsləhətçisi,
pedaqogika üzrə fəlsəfə
doktoru, dosent,
Əməkdar müəllim

İnklüzivlik nədir?

Bu ritorik sualın cavabı ilk anda cəmiyyətin bütün üzvlərinin bə-rə-bər imkanlara malik olduğu, müxtə-lifliklərin qəbul edildiyi bir mühitin doğurduğu anlam kimi başa düşülür. Bu anlamda ehtiva olunan odur ki, bütün sahələrdə insanlar cinsi, etnik, dini, fiziki və zehni fərqliliklərinə baxmayaraq, bərabər dəyərləndirilir və qəbul edilir. İnklüzivliyin nəzərə alınması bu gün böyük bir cəmiyyət hadisəsi kimi qiymətləndirilərkə yüksək səviyyədə qəbul olunur. Dün-yanın böyük fikir sahiblərinin, o cüm-lədən filosof və psixoloqların yaradı-cılığında inklüzivliyin insanlar üçün daha anlaşqlı və rahat bir mənəvi mühiti formalaşdırmasından bəhs olunur.

Böyük psixoloq və təhsil nəzəri-y-yeçisi Lev Vıqotski uşağın inkişafın-da mühitin əvəzsiz rolundan bəhs edərək bildirdi ki, uşağın inkişafı onun tək-cə daxili potensialı ilə deyil, həm də sosial mühitdə qarşılıqlı tə-sirlərlə müəyyən olunur.

Məşhur iqtisadçı və təhsil nəzəri-y-yeçisi Amartya Sen də cəmiyyətin inkişafında inklüzivliyin xüsusi rolu-nu nəzərə alaraq qeyd edirdi ki, in-sanların azadlığını və imkanlarını ge-nişləndirərkə cəmiyyətdə real bə-rə-bərlikdən danışmaq olmaz. O, bu fikri söyləyərkən məhz inklüziv dü-şüncə əsasında insanlara bərabər im-kanların yaradılmasını nəzərdə tutur-du.

İnsanların bərabərliyi anlayışı, ilk növbədə, onların bərabər müstəvi-lərdə fəaliyyət göstərməsini tələb edir. Ona görə də bu gün inklüziv təhsil anlayışı daha çox yada salın-maqla gündəmə gəlir. Həmçinin ink-lüzivliyin müzakirə edildiyi sahə də təhsildir. UNESCO inklüziv təhsilə belə bir tərifi vermişdir. “İnklüziv təhsil bütün uşaqların, xüsusən də problemlı və ya sosial baxımdan hə-sas qruplardan olan uşaqların eyni məktəbdə, eyni sinifdə və eyni proq-ram çərçivəsində təhsil alma hüqu-quunun təmin olunmasıdır”. Təbii ki, bu, bir yanaşma kimi təhsil hüququ-nun verilməsi ilə kifayətlənmir. Həm də bu hüququn səmərəli şəkildə hə-yata keçirilməsini təmin etmək üçün dəstək mexanizmlərinin yaradılması-nı tələb edir.

Müasir dövrdə insanların global dünyanın təkilərinə üstün gəlmək və özlərinin istər təhsil, istər hər hansı sosial həyat şəraitində fəali-y-yyətlerini tənzimləmək üçün daha çox inklüziv təkəkkürün imkanlarından istifadə etmək zərurəti yaranır. Bu zərurət fərqliliklərə hörmət, empati-ya və ədalətli münasibət prinsiplə-rindən irəli gəlir. Bütün bunlar isə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının 2030-cu il Dayanıqlı İnkişaf Məq-sədlərindən (4-cü məqsəd: Hər kəs üçün inklüziv və keyfiyyətli təhsili təmin etmək və ömür boyu təhsili təşviq etmək) irəli gələn vəzifələrin icrasına təminat verir.

İnklüzivlik həm də fərqliliklərə qarşı dözümlülük kimi düşünləmə-dir. Bu fərqliliklər cəmiyyətin zən-ginliyinin bir hissəsi kimi qəbul edil-məlidir. İnklüziv cəmiyyəti qurmaq üçün yalnız qanunları deyil, həm də insanların şüurunun dəyişilməsi və empatik yanaşmanın gücləndirilməsi vacibdir.

Təhsildə inklüzivlik bucağı

Müasir dünyanın çağırışlarından biri inklüzivlikdir. İnsanlar nə qədər fərqli xüsusiyyətləri ilə görünsələr də, onların vahid müstəvidə olmalarına və fəaliyyət-lərinin ümumi kontekstdə qiymətləndi-rilməsinə ehtiyac vardır.

Məlum olduğu kimi, ənənəvi təhsil müəyyən normalarla fəaliyyət göstərirdi. Müəyyən normalara cavab verməyən uşaqlar (məsələn, problemlı uşaqlar, im-kansız ailələrin övladları və ya dil ma-neəsi olan uşaqlar) kənarda qalır, ayrıca müəyyən olunmuş müəssisələrə yönəl-di-lirdilər. Halbuki, müasir inklüziv təhsil modeli bu yanaşmanı dəyişərək təhsil sisteminin uşaqlara uyğunlaşdırılmasını tələb edir.

Beynəlxalq səviyyəli sənədlərdə də inklüziv yanaşmanın əhəmiyyəti və hu-manist cəmiyyətin formalaşmasındakı rolu xüsusi nəzərə alınır və UNESCO-nun 1994-cü ildə qəbul etdiyi Salamanka Bəyannaməsində belə qeyd olunur ki, “Bütün uşaqlar təhsil almaq hüququna malikdirlər və ümumi məktəblər bu hü-

ququ həyata keçirmək üçün vasitədir. Bu məktəblər bütün uşaqları qəbul etməli və onların fərqliliklərini əks etdirəcək şək-il-də təşkil olunmalıdır”.

Təhsildə inklüzivlik həm də bir də-yər sistemidir. Bu dəyər sistemi insan hü-quqları, bərabərlik, sosial inteqrasiya və qarşılıqlı hörmət kimi prinsiplərə əsasla-nır. Eyni zamanda cəmiyyətin bütövlük-də inkişafına xidmət edir. O, tək-cə prob-lemlı uşaqlar üçün deyil, cəmiyyətin bü-tün üzvləri üçün faydalı olan yanaşmadır. Bu yanaşma müxtəlifliyi zənginlik kimi təqdim edir və birlikdə yaşayan fərqlilik-lərin önəmli tərkib hissəsi olduğunu göstərir.

Təhsildə inklüzivlik bucağından ya-naşılma gələcəyin daha ədalətli, sosial cəhətdən sabit və dayanıqlı qurulması üçün zəruridir. İnklüziv təhsil tək-cə kə-narda qalanların deyil, hamının qazanma-sı üçün bir fürsətdir. Təhsil sistemləri inklüzivliyi sadəcə siyasət deyil, həyat tərzı kimi qəbul etməli və onu bu səvi-yədə inkişaf etdirməlidir.

İnklüziv təkəkkür

İnklüzivliyin mövcud olmasında baş-lıca amillərdən biri kimi inklüziv təkə-kürün formalaşması əsas şərt olaraq çıxış edir. Bir düşüncə, mövqe faktoru kimi fəaliyyətin əsasında dayanır.

Bəs onda inklüziv təkəkkür nədir? İlk yanaşmada onu belə düşünmək olar. İnklüziv təkəkkür fərqli insanlar, ideyalar və perspektivləri qəsdən dinlə-mək, qəbul etmək və sosial resurs kimi istifadə etmək deməkdir. Bu yanaşma yalnız tolerantlıqla kifayətlənmir, eyni zamanda təkəkkürümüzü genişləndirərək daha dərin və ədalətli qərarların qəbulu-na şərait yaradır. Bir mühitdə insanlar özlərini əhəmiyyətli və dəyərli hesab et-dikdə, yeni inklüziv mühit yarandıqda iş məmnunluğu, yaradıcı düşüncə və təşki-ləti bağlılıq artır.

Tədqiqatlar göstərir ki, müəllimlərin inklüzivliyinin xüsusi təlimi yoxdur. Həmçinin ali təhsil proqramlarında ink-lüziv pedaqogika üzrə müddəaların nəzə-rə alınması da aşağı səviyyədədir. Bunun nəticəsidir ki, müəllimlər sinfə, əsasən, psixoloji və texniki hazırlıqla daxil olur-

lar.

Bütün bunlar onu göstərir ki, ölkə-mizdə inklüziv tədris ehtiyaclarının hər-tərəfli öyrənilməsi və vahid bazanın ya-radılması günümüzün ən vacib problemlərindəndir. Həmçinin ali təhsil müəssi-sələrində inklüziv pedaqogika ixtisasları-nın açılmasına, bu sahədə tədqiqatların aparılmasına ehtiyac vardır. Eyni zaman-da inklüziv təhsili təmin edən proqram, dərslək və dərş vəsaitlərinin yaradılması vacib tələb kimi qarşıda durur. Bütün bunlarla yanaşı, müəllim və valideynlərin inklüziv terminologiya və dil istifadəsi haqqında maarifləndirilməsi işinin apa-rılmasla zəruri tələblərdəndir. Çünki onunla sosial streotipləri aradan qaldır-maq mümkündür.

İnklüziv təhsilin məzmun problemlə-ri yalnız siniflərin formal yaradılması ilə həll olunmur. Bunun üçün ehtiyac analiz-ləri, pedaqoji hazırlıq işləri, sosial, mə-dəni dəyişikliklər aparılmalı, müasir tex-nologiyalara istinad edilməlidir.

(Ardı var)

Peşə təhsili

Nazirlikdə peşə təhsili mövzusunda ictimai dinləmə keçirilib

Elm və Təhsil Nazirliyində “Azərbaycan Respublikasının 2027-2030-cu illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nın layihəsinin hazırlanması üzrə təkliflərin dinlənilməsi və müzakirəsi məqsədilə ilkin ictimai dinləmə təşkil edilib.

Tədbirdə Elm və Təhsil Nazirliyi, Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi, Təhsil İnstitutu, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyi, Elm və Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şura, peşə təhsili müəssisələri, qeyri-höku-

mət təşkilatları və özəl şirkətlərin nümayəndələri iştirak ediblər.

İlkin müzakirələr “Peşə təhsilinin, o cümlədən yüksək texniki peşə təhsilinin əhatəsinin artırılması”, “Əmək bazarının tələblərinə cavab verən peşə təhsilinin təşkili və təlim-tədris prosesinin qurulması”, “İnklüziv peşə təhsili” və “Səriştələrin davamlı inkişafına əsaslanan “ömür boyu təhsil” sisteminin gücləndirilməsi” mövzuları üzrə keçirilib.

Mövzu ətrafında müzakirələr aparılıb, iştirakçıların rəy və təklifləri dinlənilib. Müzakirələrdə peşə təhsilində inklüzivliyin artırılmasının, eyni zamanda qadınların peşə təhsilində cəlbinin vacibliyi vurğulanıb, bu istiqamətdə mobil proqramların təşkili, kurikulumların yenilənməsi, rəqəmsallaşma kimi mövzulara toxunulub.

Sonda növbəti müzakirələrin sentyabr ayında keçirilməsi qərara alınıb.

24 yaşlı Sənan İrzayevin 2 diplomu var – biri ali, o biri peşə təhsili diplomu. Bakı Biznes Universitetinin verdiyi ali təhsil diplomu artıq əlindədir, amma o səbirsizliklə imtahanlarından uğurla keçdiyi Dəmir Yolu və Metropoliten üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinin verəcəyi təhsil sənədini gözləyir. Çünki hələ bu müəssisədə təhsilini tamamlamadan özünə iş tapıb.

Peşə təhsilini bitirmədən iş təklifi aldı

İş axtarırdı, yol tapdı

Sənan İrzayev 2001-ci ildəndir. Tam orta təhsilini alandan sonra o da bir çox gənclər kimi ali təhsilə maraq göstərib. Elə düşüncə ki, ali təhsil onun parlaq gələcəyini təmin etməsində çox ciddi əhəmiyyətə malikdir. Bunun belə olmadığını universiteti bitirənə qədər anlamayıb. Məzun olandan sonra əmək bazarına daxil olmaq üçün çox cəhdlər edib, amma çıfayda.

Çarəni başqa sahədə axtarmağa qərar verib: “Kürdəxanıda yaşayırdı, qatar yolundan tez-tez keçirəm. Qatarlar, dəmir yolu məndə maraq oyandırır. Elə bu maraqla internetdə axtarış apararkən sosial şəbəkələrdə Dəmir Yolu və Metropoliten üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinə qəbulla bağlı paylaşım diqqətim çəkdi: “Əvvəlcə sosial şəbəkədən yazdım, sonra tələb olduğun qaydada qeydiyyatdan keçib peşə təhsili almaq üçün müraciət etdim”.

İmtahan verib iş təklifi aldı

Qəbul prosesindən uğurla keçən ali məktəb məzununu bu dəfə Dəmir Yolu və Metropoliten üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinin “Vaqon baxıcısı və təmirçisi” ixtisası üzrə tələbəsi olub.

Nəzəri hissəni uğurla başa vurduqdan sonra isə Şimal vaqon deposuna təcrübəyə göndərildilər. Təcrübədən sonra imtahan verdik, imtahanda Deponun istismar rəisi Yusif Fərzəliyev də iştirak edirdi. Cavabların onu qane etdi, diplomumu alıb müəssisəyə müraciət etməyimi istədi, mənə işə götürəcəklərini dedi”.

Hər kəsə şansını peşədə axtarmağı tövsiyə edir

Təcrübə dövründə özünü peşəkar və məsuliyyətli gənc kimi göstərən Sənan İrzayev işəgötürən müəssisənin diqqətini cəlb edib. İndi diplomunu gözləyir ki, ona təklif olunan işin qapısını döysün:

“Harada olmadımdan asılı olmayaraq, insan maraqlanmalı, öyrənməlidir. Mən də maraqlandım və marağımın arxasında peşə təhsili müəssisəsinə gəldim. İndi həvəslə daim maraqla kənardan izlədiyim qatarların əlindən keçəcəyi günü gözləyirəm. Məncə, insan üçün fərqi yoxdur universitet bitirib, yoxsa orta ixtisas və ya peşə təhsili müəssisəsinin məzununu olub. Bu gün hər insandan qabiliyyət, bacarıq və səriştə tələb edilir. Ona görə insanlar bacarıq əldə etməyə çalışmalıdırlar. Bunun ən doğru yollarından biri peşə təhsili almaqdır”.

Qobustanda peşə təhsili müəssisəsi fəaliyyətə başlayacaq

2025/2026-cı tədris ili üçün tələbə qəbulu həyata keçirən peşə təhsili müəssisələrinin siyahısına biri də əlavə edilib. İyulun 22-dən İsmayılı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinin Qobustan korpusu üzrə tələbə qəbuluna start verilib.

Peşə Təhsil Mərkəzinin direktoru Cəlil Bağırov “Azərbaycan müəllimi”nə açıqlamasında bildirib ki, növbəti tədris ili üçün Qobustan peşə təhsili müəssisəsinə ilk dəfə tələbə qəbulu həyata keçirilir. Bu il müəssisəyə 100 tələbənin qəbulu planlaşdırılıb: “İsmayılı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinin Qobustan korpusu kimi fəaliyyətə başlayacaq müəssisədə sənaye, kənd təsərrüfatı və informasiya texnologiyaları istiqamətləri üzrə 5 ixtisas: “Bitkiçilik müəxəssisi” (XI sinif attestatı ilə), “Geniş profilli traktorçu-maşinist, təmirçi-çilingər” (IX sinif attestatı ilə), “Kompüterlərin təmiri üzrə texnik” (XI sinif attestatı ilə), “Dərzi” (IX sinif attestatı ilə), “Baytar texniki” (XI sinif attestatı ilə) üzrə tələbə qəbulu həyata keçirilir”.

Direktorun sözlərinə görə, müəssisədə dövlət vəsaiti hesabına 1 və 2 illik qruplarda texniki peşə təhsilinin verilməsi nəzərdə tutulub: “Dövlət Məşğulluq Agentliyi, Qobustan Rayon İcra Hakimiyyəti, icra nümayəndəlikləri, bələdiyyə sədrləri, həmçinin regiondakı işəgötürən müəssisələrin nümayəndələri ilə kənd təsərrüfatı barədə il ərzində bir neçə dəfə müzakirələr aparılıb. Bu müzakirələrdən sonra 5 ixtisasın açılması ilə bağlı sifariş vermişik”.

Peşə təhsili müəssisəsinin yerləşdiyi ərazi də region üçün uğurla seçilib: “Bu çox önəmli məqamdır ki, peşə təhsili müəssisəsi Qobustanın tam mərkəzində, əlçatan yerdə, “Azərxaqla” ASC-nin keçmiş Qobustan filialının binasında fəaliyyətə başlayacaq. İsmayılı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinin Qobustan korpusu Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonunda Şamaxı və İsmayılıdakı peşə təhsili müəssisələrindən sonra üçüncü peşə təhsili müəssisəsidir. İsmayılı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzi publik hüquqi şəxsni təbəçiləyir-

də fəaliyyət göstərəcək. Korpus rəhbəri, tədris və təlim işləri, inzibati və təsərrüfat işləri üzrə koordinator ştatları, bir psixoloq olacaq”.

İşə gətirən müəssisələrlə qarşılıqlı əməkdaşlıqların da artıq bünövrəsi qoyulduğunu vurğulayan C.Bağırov əlavə edib ki, Qobustan korpusu da digər peşə təhsili müəssisələrinin üstünlüklərinə sahibdir: “Müəssisənin müasir kampusu var. Təhsilənlər tələbə təqaüdü alacaqlar. Bütün ixtisaslar üzrə işəgötürən müəssisələrə təlim-təcrübə səfərləri təşkil ediləcək. Təhsilənlərimiz fəal tələbə həyatı yaşayacaq, beynəlxalq və regional layihələrdə iştirak imkanları əldə edəcəklər. Müəssisənin hazırda tədris korpusu və emalatxanası var. İnfrastrukturda sonradan ehtiyaca görə islahatlar aparılacaq”.

Cəlil Bağırovun sözlərinə görə, iyulun 25, 28, 29, 30, 31-də İsmayılı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzində yaradılan işçi qrup əhalinə yerində müraciət və qeydiyyat zamanı dəstək məqsədilə Qobustan Gənclər Evinə fəaliyyət göstərən: “Həmin günlərdə Qobustan əhalisi ixtisas seçimində işçi qrupun dəstəyindən faydalanıb, peşə təhsilində bu və başqa fərsətlərlə bağlı ətraflı məlumat əldə ediblər”.

Peşə mərkəzi ilk dəfə sahibkarlıqdan pul qazandı

Tələbələr işləyərək təcrübə qazanıblar

İsmayılı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinin torpaq sahəsindən ilk dəfə 17 min manat gəlir əldə edilib. Bunu mərkəzin direktoru Cəlil Bağırov “Azərbaycan müəllimi”nə açıqlamasında deyib. Onun sözlərinə görə, təlim-təsərrüfat məqsədilə müəssisəyə ayrılan torpaq sahəsindən bu yay 84 ton arpa və buğda yığılıb. Qanunvericiliyə uyğun olaraq satış həyata keçirilib və vəsait mərkəzin büdcəsinə daxil olub: “71 hektar torpaq sahəsi olan mərkəz bu il ilk dəfə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olub. 2023-cü ildə İsmayılı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzi publik hüquqi şəxs statusu aldıqdan sonra müəssisənin torpaq sahəsində müvafiq əkin işləri həyata keçirdik. Ərazinin 47 hektarı əkinəyararlı torpaqlar, qalanı örüş yeridir. Əkinəyararlı olan hissədə arpa və buğda əkdik”.

C.Bağırovun sözlərinə görə, əkindən tutmuş biçinə qədər bütün proses mərkəzin öz aqreqlatları, kənd təsərrüfatı avadanlıqları ilə icra olunub. Şümləmədə həm mərkəzin əməkdaşları, həm də tələbələr fəal iştirak ediblər: “Bu torpaq həm də eksperimental təcrübə sahəsidir. Burada kənd təsərrüfatı üzrə ixtisaslar – “Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı üzrə fer-

mer”, “Geniş profilli traktorçu-maşinist”, “Aqroservis mütəxəssisi”, “Kənd təsərrüfatı maşınları və inşaat texnikasının istismarı” ixtisasları üzrə təhsil alan tələbələr işləyərək təcrübə qazanıblar. Kənd təsərrüfatı ixtisasları üzrə təhsil alan 20 nəfərə qədər tələbəmizin, müvafiq ixtisaslar üzrə təhsil verən – istehsalat təlimçilərinin əmə-

yinin nəticəsi olaraq bu il əkin sahəsindən 84 ton arpa və buğda yığıldı”.

C.Bağırov bildirib ki, proses plan üzrə həyata keçirilib: “Biznes plan hazırlanıb və işlər ona uyğun icra edilib. Əkin öncəsi torpaq gübrələnilib, mövsüm arasında re-kultivasiya işləri aparılıb və s. Bütün prosesdə kənd təsərrüfatı təyinatlı ixtisaslar

üzrə təhsil alan tələbələr, eyni istiqamətli ixtisaslar üzrə təhsil verənlər, o cümlədən texniki heyət iş bölgüsü əsasında öz üzərinə düşəni ediblər. Bu ilin iyul ayında 10 gün ərzində biçin işləri həyata keçirilib. Beləliklə, müəssisə publik hüquqi şəxs

statusundan ilk dəfə bu il faydalanıb, dövlətdən əldə etdiyi subsidiya ilə mərkəzin torpaq sahəsində sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaq imkanından istifadə edib. Bunlar mərkəzimizin inkişafı üçün çox əhəmiyyətlidir. İlk dəfə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmuşuq, ilk dəfə sahibkar kimi dövlətdən subsidiya almışıq və ilk dəfə qazanaraq büdcəmizə əlavə gəlir gətirmişik. Bu, mərkəzimizdə həyata keçirdiyimiz çoxmərhələli islahatların nəticəsində baş verib”.

Mərkəzin direktorunun sözlərinə görə, bu istiqamətdə planlarını icra etməyə başlayıblar: “İlk növbədə bu prosesdə fəal iştirak edən təhsil verənlərin şəxsi inkişafına – təlimləndirilməsinə sərf edəcəyik. Bu məqsədlə bir ay əvvəl kənd təsərrüfatı istiqamətində təhsil verənlərimizi – istehsalat təlimi ustasını Belarusa göndərdik. O Belarusun kənd təsərrüfatı texnikaları ilə tanış olub, onlarla işləmək bacarığını inkişaf etdirib”.

C.Bağırov əlavə edib ki, müəssisəyə alınacaq avadanlıqların siyahısı da artıq hazırdır: “Kotən, gübrəşəpən alınacaq, torpağın mineralarla zənginləşdirilməsi üçün işlər görülməlidir. Çünki 47 hektar sahədən əldə etdiyimiz məhsuldarlıq azdır. Torpağın mineralaşdırılması işi də görüləlidir”.

Qeyd edək ki, İsmayılı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinin bu il kənd təsərrüfatı ixtisasları üzrə 35 məzununu olub, onların 64 faizi işlə təmin edilib, növbəti ildə kənd təsərrüfatı istiqamətində 5 ixtisas üzrə 100 tələbə qəbulu planlaşdırılıb.

Səhifəni hazırladı: Ruhiyyə DAŞSALAHLI

Bakı Avrasiya Universiteti

fakültə dekanı və kafedra müdiri
vəzifələrinin tutulması üçün müsabiqə

ELAN EDİR:

Dekan vəzifələri üzrə:

Filologiya fakültəsi

Regionşünaslıq və iqtisadiyyat fakültəsi

Kafedra müdiri vəzifələri üzrə:

Azərbaycan və dünya ədəbiyyatı kafedrası

Tərcümə kafedrası

Sosial və siyasi fənlər kafedrası

Ümumi fənlər kafedrası

İqtisadiyyat kafedrası

Biznes və menecment kafedrası

Dekan vəzifəsinə müvafiq fakültədə kadr hazırlığı aparılan ixtisaslara uyğun, ən azı 5 il elmi-pedaqoji təcrübəyə və peşə-ixtisas hazırlığına, elmi ad və dərəcəyə malik Azərbaycan Respublikası vətəndaşları, həmçinin xarici ölkə vətəndaşları iştirak edə bilərlər.

Kafedra müdiri vəzifəsinə müvafiq kafedranın profilinə uyğun yüksək peşə-ixtisas hazırlığına, elmi ad və dərəcələrə, lazımi elmi-pedaqoji, idarəetmə təcrübəsinə, yüksək mənəvi keyfiyyətlərə malik Azərbaycan Respublikası vətəndaşları, həmçinin müvafiq qanunvericiliyin tələbləri gözlənilməklə xarici ölkə vətəndaşları müsabiqədə iştirak edə bilərlər.

Müsabiqə Azərbaycan Respublikası

Elm və Təhsil Nazirliyinin Kollegiyasının 15.11.2017-ci il tarixli, 5/5 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Ali təhsil müəssisələrində kafedra müdiri, dekan və dekan müavini vəzifələrinin tutulması Qaydaları” və “Bakı Avrasiya Universitetində dekan, kafedra müdiri, dekan müavini və professor-müəllim vəzifələrinin tutulması qaydaları haqqında Əsasnamə”yə uyğun olaraq aparılır.

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidir:

1. rektorun adına ərizə;
2. kadrlar uçotunun şəxsi vərəqəsi;
3. tərcümeyi-hal;
4. ali təhsil haqqında diplomun surəti;
5. elmi dərəcə və elmi ad haqqında sənədlərin surəti;
6. dərc olunmuş elmi və tədris-metodik işlərin müvafiq qaydada təsdiq edilmiş siyahısı;
7. kafedra müdiri və fakültə dekanının müvafiq struktur bölmənin inkişafı ilə bağlı platforması.

Universitetdə çalışan namizədlər yalnız 1, 5–7 sıra sayları ilə qeyd edilmiş sənədləri təqdim edirlər.

İddiaçıların tədris prosesinin idarə edilməsi, elmi-pedaqoji fəaliyyət, tədris prosesində yeni pedaqoji və informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının,

innovativ təlim üsullarının tətbiqi sahəsində əldə etdiyi təcrübə və nailiyyətləri, ixtisasının artırılması ilə bağlı digər sənədlər onların istəyi ilə əlavə olaraq təqdim edilə bilər.

Ali təhsil və elmi dərəcə haqqında sənədlər başqa ölkədə verildiyi halda ekvivalentlik haqqında müvafiq sənəd təqdim edilməlidir.

Sənədlərin qəbulu elanın dərc edildiyi tarixdən 1 (bir) ay müddətinə aparılır.

Müsabiqədə iştirak etmək üçün sənədlər universitetin İcra aparatına, yaxud info@baau.edu.az elektron ünvanına təqdim olunmalıdır. Sənədlər elektron ünvana təqdim olunduğu halda mövzu yerində müvafiq olaraq “Kafedra müdiri vəzifəsinin tutulması üçün müsabiqədə iştirak”, yaxud “Fakültə dekanı vəzifəsinin tutulması üçün müsabiqədə iştirak” qeyd edilməlidir.

Ünvan: AZ1110, Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, İsa Bulağı küç., giriş 18 (əvvəlki akademik Həsən Əliyev küç., 135 A)
Əlavə məlumat üçün:
+99412 564-63-67; +99412 564-63-65 (daxili nömrə 108)

REKTORLUQ

“AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ”

Qəzet 1934-cü ildən çıxır

Baş redaktor

Sarvan İbrahimov

Reklam və elanlar

539-20-77; elan@media.edu.az

Ünvan: AZ-1073/2, Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Fətəli xan Xoyski, 109

Qəzet “Azərbaycan müəllimi”nin kompüter mərkəzində yığılır və “Azərbaycan nəşriyyatı” MMC-də çap olunur

Qəzet hər həftənin şənbə günü çıxır

Bank hesabımız

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı Şərifzadə filialı

Kodu: 805142 VÖEN: 9900001881

M/h: AZ 03 NABZ 0135010000000002944

S.W.I.F.T.: IBAZAZ 2X

“Azərbaycan müəllimi” qəzeti redaksiyası

Hesab № AZ80 IBAZ38060019443164986350

VÖEN: 1300397831

Lisensiya № 022327, **İndeks:** 0003,

Tiraj 24436 **Sifariş** 1623

Məsul nəvbətçi: S.Kərimova

nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gədəbəy rayon Dəyirman-dağ kənd tam orta məktəbi 1992-ci ildə bitirmiş Bayramova Kəmalə Kazım qızına verilmiş 132828 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti tərəfindən 2012-ci ildə Aydın Aydın Tofiq oğluna verilmiş B-234511 nömrəli bakalavr diplomuna əlavə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran rayon Darquba kənd tam orta ümumtəhsil məktəbi 2004-cü ildə bitirmiş Əliyeva (İbrahimova) Vüsala Rafiq qızına verilmiş B-066487 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Astara rayon Şiyəkəran kənd 2 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2016-cı ildə bitirmiş Babayev İsaət Ruhid oğluna verilmiş A-692913 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 173 nömrəli tam orta məktəbi 2004-cü ildə bitirmiş Hüseynov Anar Nizami oğluna verilmiş tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 18 nömrəli tam orta məktəbi 2005-ci ildə bitirmiş Məmmədova (Ələkbərova) Samirə Əli qızına verilmiş B-119623 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Salyan şəhər 4 nömrəli tam orta ümumtəhsil məktəbin IX sinfini 2019-cu ildə bitirmiş Əliyev Əli Vüsal oğluna verilmiş C-303511 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 38 nömrəli tam orta ümumtəhsil məktəbi 2023-cü ildə bitirmiş Əsədov Fəxri Pərvin oğluna verilmiş E-565515 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 219 nömrəli tam orta məktəbi 2009-cu ildə bitirmiş Səmədzadə Cəmil Fuad oğluna verilmiş B-587899 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qazıməmməd şəhər 7 nömrəli tam orta məktəbi (indiki

Hacıqabul şəhər 2 nömrəli tam orta məktəb) 1988-ci ildə bitirmiş Mirzəyeva Nəsimə Mustafa qızına verilmiş 331602 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağdam rayon 2 nömrəli tam orta məktəbi 2004-cü ildə bitirmiş Hümətov İsmət Cəbi qızına verilmiş B-062289 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağdam rayon 2 nömrəli tam orta məktəbi 2005-ci ildə bitirmiş Hümətov İsmət Cəbi qızına verilmiş B-149667 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Ali Neft Məktəbi tərəfindən 2022-ci ildə Cəfəri Allahverdi Mahir oğluna verilmiş C-131568 nömrəli bakalavr diplomu və diploma əlavə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sumqayıt şəhər 15 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2011-ci ildə bitirmiş Allahverdiyev Rəyaf Rafael oğluna verilmiş A-019054 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran şəhər 7 nömrəli tam orta məktəbi 1987-ci ildə bitirmiş Məmmədov Qədir Cümşüd oğluna verilmiş 16973 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərəfindən 2020-ci ildə Bədəlzadə İlkin Vidadi oğluna verilmiş C-060175 nömrəli bakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Dövlət Universiteti tərəfindən 2022-ci ildə Xəlilzadə Səmməd Bayram oğluna verilmiş C-143408 nömrəli bakalavr diplomu və diploma əlavə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Salyan rayon Qarabağlı kənd 1 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2014-cü ildə bitirmiş Ağayeva Fatimə Şaiq qızına verilmiş A-377333 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran rayon Asif Xəlilov adına Vel kənd tam orta ümumtəhsil məktəbinin XI sinfini 1994-cü ildə bitirmiş Rzayev Şəmşir Teymur oğluna verilmiş 110856 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Etibarsız sayılır

Bakı şəhər 286 nömrəli tam orta ümumtəhsil məktəbin IX sinfini 1998-ci ildə bitirmiş Nadirova Nigar Rauf qızına verilmiş ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər 39 nömrəli tam orta məktəbi 2017-ci ildə bitirmiş Məmmədova Könül Vəli qızına verilmiş E-056115 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər 18 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 1998-ci ildə bitirmiş Yardım (Xvostova) Svetlana Mixaylovnaya verilmiş B-000942 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qəbələ rayon Mıxlıqovaq kənd tam orta ümumtəhsil məktəbi 2000-ci ildə bitirmiş Hacıyev Haldun Qüdrət oğluna verilmiş A-404284 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 135 nömrəli tam orta məktəbi 2024-cü ildə bitirmiş Qurbanov Əlişan Rəhman oğluna verilmiş E-673279 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 7 nömrəli tam orta məktəbi 2010-cu ildə bitirmiş Hüseynzadə Pənah Vəqif oğluna 2019-cu ildə verilmiş E-261116 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər 20 nömrəli tam orta məktəbi 1980-ci ildə bitirmiş İsmayilova Zemfira Ələvsət qızına verilmiş A-016162 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Odlar Yurdu Universiteti tərəfindən 2002-ci ildə Xəlilova Nəzrin Soltan qızına verilmiş A-116998 nömrəli bakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 114 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2008-ci ildə bitirmiş Saylova Elnurə Ayaz qızına verilmiş A-702632 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 212 nömrəli tam orta məktəbi 2015-ci ildə bitirmiş Babayev Rüşət Eldar oğluna verilmiş A-402689 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 212 nömrəli tam orta məktəbi 2022-ci ildə bitirmiş Xudiyev Tural Rövşən oğluna verilmiş E-457149 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 129 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2020-ci ildə bitirmiş Shah İbrahim Mobashar İbrahim oğluna verilmiş C-343828 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 107 nömrəli tam orta məktəbi 2022-ci ildə bitirmiş Shah İbrahim Mobashar İbrahim oğluna verilmiş E-443237 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sumqayıt şəhər 35 nömrəli tam orta ümumtəhsil məktəbin IX sinfini 2023-cü ildə bitirmiş Əliyev Nihad Xəyyam oğluna verilmiş C-828389 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat və 2025-ci ildə verilmiş E-761993 nömrəli tam orta təhsil haqqında fərqlənmə

attestatu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 23 nömrəli tam orta məktəbi 2024-cü ildə bitirmiş Behbudov Vahid Elşən oğluna verilmiş E-685576 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərəfindən 2007-ci ildə Rəsulov Ceyhun Bahadur oğluna verilmiş B-102211 nömrəli bakalavr diplomu və diploma əlavə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bərdə şəhər 5 nömrəli tam orta məktəbi 2011-ci ildə bitirmiş Quliyeva Səadət Rəqub qızına verilmiş A-040698 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərəfindən 2020-ci ildə İsayeva Günel İlham qızına verilmiş C-059876 nömrəli bakalavr diplomu və diploma əlavə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağsu şəhər 4 nömrəli tam orta ümumtəhsil məktəbi 1993-cü ildə bitirmiş Mustafayeva Aygün Əlibala qızına verilmiş A-088007 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Biznes Universiteti tərəfindən 2012-ci ildə Naqayev Əhməd Süleymanoviçə verilmiş B-238868 nömrəli bakalavr diplomu və diploma əlavə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Saatlı rayon Sarıcalar kənd tam orta ümumtəhsil məktəbin IX sinfini 1995-ci ildə bitirmiş Xanışov Azad Xəlil oğluna verilmiş 996 nömrəli ümumi orta təhsil

haqqında şəhadətnamə əvəzi arayış itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 63 nömrəli tam orta məktəbi 2009-cu ildə bitirmiş Məmmədova (Bağirova) Suqra Paşa qızına verilmiş B-599021 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Quba rayon İkinci Nügədi kənd 1 nömrəli tam orta məktəbi 2014-cü ildə bitirmiş Fətəliyeva Lələ Mehrəli qızına verilmiş A-375403 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Quba şəhər 7 nömrəli tam orta ümumtəhsil məktəbin IX sinfini 2004-cü ildə bitirmiş Şahkərimova Aida İmran qızına verilmiş A-174768 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sumqayıt Dövlət Universiteti tərəfindən 2004-cü ildə Hacıyev Müşfiq Məhərrəm oğluna verilmiş B-010086 nömrəli bakalavr diplomu və diploma əlavə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şəki Tibb Kolleci tərəfindən 2022-ci ildə Qəhrəmanova Nahidə Xankiş qızına verilmiş AA-166417 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 215 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2016-cı ildə bitirmiş Quliyeva Lumun Mirasim (Sabirli) Ləman Mirasim qızına verilmiş A-498106 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 58 nömrəli tam orta məktəbi 2006-cı ildə bitirmiş Əsgərova Türkan Fəzil qızına verilmiş B-258018

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Quba filialının rəhbərliyi və kollektivi Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin rektoru Zəfər Qurbanova atası

QƏZƏNFƏR QURBANOVUN

vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.